

GÜNEY KORE'DE KADINLARIN EKONOMİK, SİYASAL VE TOPLUMSAL DURUMU: TARİHSEL SÜREÇTEN GÜNCEL KAZANIMLARA

İhsan KONAK¹

Öz

Bu çalışma, Güney Kore'de kadınların ekonomik, siyasal ve toplumsal durumunu tarihsel bir perspektifle inceleyerek, feminist hareketin gelişimini ve güncel kazanımlarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Türkçe literatürde Güney Kore'de kadın hareketi ve feminizmi üzerine toplu, çok boyutlu bir analiz sunan çalışmaların sınırlı olması nedeniyle bu çalışma akademik katkı olarak öne çıkabilir. Makale, öncelikle ekonomik, siyasal ve sosyal alanlarda kadınların maruz kaldığı eşitsizlikleri ayrıntılı şekilde değerlendirmekte; ardından feminist hareketin tarihsel seyrini ve kronolojik gelişimini tartışmaktadır. Ayrıca, kadın örgütlerinin ve feministlerin mücadelesi sonucu elde edilen kurumsal ve normatif kazanımlar ile bu kazanımların sürdürülebilirliğini etkileyen toplumsal dirençler ele alınmaktadır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yazılı kaynakların sistematik incelenmesine dayalı olarak yürütülmüş; elde edilen veriler betimsel analiz tekniğiyle değerlendirilmiştir. Bulgular, Güney Kore'de feminist kazanımların yerleşik ataerkil normlar, anti-feminist söylemler ve muhafazakâr direnç nedeniyle sürekli bir mücadele gerektirdiğini göstermektedir. Sonuç olarak, çalışma, kadın haklarının korunması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için tarihsel, kurumsal ve toplumsal dinamiklerin birlikte değerlendirilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güney Kore, Feminizm, Kadın Hareketi, Kadın Düşmanlığı, Konfüçyüsçülük
JEL Sınıflandırması: Y80, Z00

THE ECONOMIC, POLITICAL AND SOCIAL STATUS OF WOMEN IN SOUTH KOREA: FROM THE HISTORICAL PROCESS TO CURRENT ACHIEVEMENTS

Abstract

This study aims to analyze the development of the feminist movement and its current achievements by examining the economic, political and social status of women in South Korea from a historical perspective. Given the limited number of studies in Turkish literature that offer a comprehensive, multidimensional analysis of the women's movement and feminism in South Korea, this study stands out as an academic contribution. The article first evaluates in detail the inequalities women face in the economic, political, and social spheres; it then discusses the historical trajectory and chronological development of the feminist movement. Furthermore, it addresses the institutional and normative gains achieved as a result of the struggle of women's organizations and feminists, as well as the social resistance affecting the sustainability of these gains. The study employed a qualitative research approach based on the systematic examination of written sources, and the data were analyzed using descriptive analysis. The findings show that feminist gains in South Korea require constant struggle due to entrenched patriarchal norms, anti-feminist discourses, and conservative resistance. In conclusion, the study emphasizes the importance of evaluating historical, institutional, and social dynamics together to protect women's rights and achieve gender equality.

Keywords: South Korea, Feminism, Women's Movement, Misogyny, Confucianism
JEL Classification: Y80, Z00

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü, e-posta: ikonak@beu.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0003-2119-3369>

1. GİRİŞ

Güney Kore’de Şubat 2015’te “#na-neun_pe-mi-ni-seu-teu-ib-ni-da (#Ben_bir_feministim)” etiketi Twitter’da trend olmaya başlamıştır. Bu gelişme, “feministlerden nefret ediyorum” şeklinde bir tweet attıktan sonra IŞİD’e katıldığından şüphelenilen 18 yaşındaki Koreli bir gencin kaybolmasının ardından, bir erkek köşe yazarının “feminizmin IŞİD’den daha tehlikeli” olduğu yönündeki açıklaması ile tetiklenmiştir (Seo ve Choi, 2020: 380-381). Gönderi viral olduktan sonra, feminizm çevrim içinde en çok aranan kelimelerden biri olmuştur. Bu olaydan önce feminizm gibi kavramlar halk tarafından yaygın olarak kullanılmamaktaydı. Feminizm karşıtı ve kadın düşmanı söylemler, feminizmin yaygınlaşmasına neden olmuştur (Jung, 2024: 3). Güney Kore’de 2015 yılı feminizmin yeniden canlandığı (Hwang, 2022: 32-33) yıl olarak ifade edilebilir. Güçlü bir ataerkil kültür ve Konfüçyüsçü geleneğe sahip Güney Kore’de feminizme gösterilen ilgi dikkate değerdir ve incelenmeyi hak etmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlandığı düşünülen bir ortamda kadın karşıtı söylemlerin yükselişi Güney Kore’yi farklı bir bağlama yerleştirmektedir.

Güney Kore’de 2000’li yıllarda cinsiyet eşitliğinin sağlandığı ve feminizmi sürdürmeye gerek olmadığı yönünde bir görüşün hâkim olduğu bir post-feminist dönemin yaşandığı iddia edilmiştir. Bu post-feminist söylem, neoliberalizmin yükselişiyle birlikte toplumda derin bir şekilde kök salmıştır (Moon vd., 2023: 2105). Eğitimli kadınların sayısı artmış ve kadınlar neoliberal kapitalist toplumda aktif tüketiciler olmuşlardır. Finansal sermayeye sahip kadınların daha avantajlı konumlara erişebilecekleri ve fiziksel görünüm, aile yaşamı ile kariyerlerinde başarıya ulaşabilecekleri yönündeki neoliberal inanış genel kabul görmüştür. Ancak gerçek durum farklıdır. Güney Kore, Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü’ne (OECD) üye ülkeler arasında cinsiyetler arası ücret farkının en yüksek olduğu ülkelerden biridir. Kadın düşmanlığıyla birleşen nefret suçları ve yaşanan skandallar, feminizmi yeniden canlandırmıştır (Kwon, 2019: 26-27). Yeniden canlanan feminist söylem, kadın hakları açısından mücadelenin sona ermediği hatta yeni başladığını ortaya koymuştur. Kadınlara yönelik şiddet ve nefret söylemi artarken, kadın ve feminizm karşıtı erkek hareketleri yaygınlaşırken feminizmin yeniden güç kazanması beklenebilir bir gelişmedir. Bu bağlamda toplumsal cinsiyet eşitliği açısından Güney Koreli kadınların mevcut kazanımlarının sürekliliğinin garanti altında olmadığı; aksine kesintisiz bir mücadele gerektirdiği söylenebilir. Bu hakların sürekliliğinin kendiliğinden güvence altında olmadığı ve daimî bir toplumsal ve siyasal savunuya ihtiyaç duyduğu değerlendirilmektedir.

Bu çalışma, Güney Kore’de kadınların ekonomik, siyasal ve toplumsal durumunu tarihsel bir perspektifle inceleyerek, feminist hareketin gelişimini ve güncel kazanımlarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Türkçe literatürde Güney Kore’de kadın hareketi ve feminizmi üzerine toplu, çok boyutlu bir analiz sunan çalışmaların sınırlı olması nedeniyle bu çalışma akademik katkı olarak öne çıkabilir. Makale, öncelikle ekonomik, siyasal ve sosyal alanlarda kadınların maruz kaldığı eşitsizlikleri ayrıntılı şekilde değerlendirmekte; ardından kadın ve feminist hareketin tarihsel seyrini ve kronolojik gelişimini tartışmaktadır. Ayrıca, kadın örgütlerinin ve feministlerin mücadelesi sonucu elde edilen kurumsal ve normatif kazanımlar ile bu kazanımların sürdürülebilirliğini etkileyen toplumsal dirençler ele alınmaktadır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yazılı kaynakların sistematik incelenmesine dayalı olarak yürütülmüş; elde edilen veriler betimsel analiz tekniğiyle değerlendirilmiştir. Araştırma sürecinde konuya doğrudan ya da dolaylı şekilde katkı sunabilecek akademik dergiler, makaleler ve diğer basılı kaynakların yanı sıra elektronik ortamdaki bilimsel yayınlar sistematik biçimde taranmıştır. Elde edilen kaynaklar niteliksel bir çözümlemeye tabi tutulmuş; araştırmanın amacına uygun bilgiler bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerine uygun olarak bütüncül biçimde değerlendirilmiş ve çalışmada aktarılmıştır.

2. GÜNEY KORE’DE KADINLARIN TOPLUMSAL KONUMU

2.1. Ekonomik Alanda Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

Son otuz yılda Güney Kore kayda değer bir ekonomik büyüme yaşamıştır. Çok sınırlı ekilebilir araziye, kısıtlı maden rezervlerine ve ağır bir askeri yüke sahip bu yoğun nüfuslu ülke, dünyanın en yüksek ekonomik büyüme oranlarından birini kaydetmiştir. Ülkenin gayri safi millî hâsılası (GSMH) 1953’ten 1990’a kadar yıllık ortalama %8 artmıştır. Bu oran, gelişmiş sanayisi olan ekonomilerin, sosyalist ülkelerin ve petrol üreticilerinin %4-%5’lik büyüme oranlarını geride bırakmıştır. 1945 yılında bağımsızlığını kazanmasının ardından Güney Kore, dönemsel açlık ve kıtlıkla tanımlanan yoksulluk durumundan sıyrılıp dünyada yeni sanayileşmekte olan ülkelere örnek olacak bir duruma gelmiştir (Park, 1993: 127). Ancak ülkenin ekonomik refahına önemli ölçüde katkıda bulunan kadınlar, ekonomiye katkılarıyla orantılı pay alamamış ve iş gücü piyasasında marjinalleştirilmişlerdir. Bu dönemde kadın hakları genellikle işçi hakları bağlamında ele alınmış ve bu iki alan önemli ölçüde iç içe geçmiştir.

Güney Kore, Kore Savaşı’nın sona ermesinin ardından hızlı bir sanayileşme ve ekonomik modernleşme süreci yaşamıştır. Toplumun maddi değişimi önemli olsa da ekonomik gelişmelere yönelik davranışsal uyum daha yavaş gerçekleşmiş ve çoğu zaman geleneklerle meşrulaştırılmıştır. Bu nedenle, kadınlara yönelik ayrımcılık, Konfüçyüsçü geleneklere dayanan ve bunlar aracılığıyla ullaştırılan toplumsal rol ilişkileri sistemi içinde sürdürülmüştür. Bu ilişki kalıpları toplumsal olarak dayatılmış ve genellikle yasal olarak görmezden gelinmiştir (Palley, 1990: 1136). Ekonomik büyümeye ciddi katkı yapmalarına karşın, kadınların ekonomik alandaki durumu tatmin edici değildir. Aslında, kadınların katkıları ile elde ettikleri kazanımları arasında bir tutarsızlık bulunmaktadır. Bu eşitsizlik, kadınların düşük ücretleri, uzun çalışma saatleri ve süregelen cinsiyete dayalı iş bölümüne yansımaktadır (Park, 1993: 133). Güney Kore’nin kalkınma modeli kadınların olumsuz çalışma koşullarını daha da ağırlaştırmıştır. Ekonomik refahtan hak ettikleri payı alamadıkları söylenebilir.

Kırsal kesimden getirilen kadın fabrika işçileri, General Pak Chung Hee rejimi (1961-1979) sırasında tekstil, giyim, elektronik, plastik, peruk ve gıda işleme gibi ihracata yönelik sektörlerde gece gündüz çalıştırılmıştır. Ağır sanayinin -çelik, otomobil, makine, gemi yapımı ve kimya sanayilerinin- gelişimi için sermaye birikiminde önemli bir rol oynamışlardır. Ailelerini desteklemek ve kardeşlerinin eğitim masrafları için en düşük ücretlere, cinsel tacize, bitkinliğe ve kötü muameleye katlanmışlardır. Bazı iş verenler tek katlı alanları ikiye bölerek üretimi iki katına çıkarmış ve kadınları uzun vardiyalar boyunca makinelerin üzerinde çömelerek çalışmaya zorlamıştır. Kadın işçiler iş yeri yatakhanelerinde kötü koşullarda yaşamışlardır. Bu dönemde Güney Kore, dünyanın en uzun haftalık çalışma süresine ve en yüksek endüstriyel kaza oranına sahip ülke olarak uluslararası üne kavuşmuştur (Ching ve Lowe, 1995: 418). Güney Kore bağlamında cinsiyet ayrımcılığı, endüstrilere ucuz iş gücü ve dolayısıyla ülkeye uluslararası ekonomik sistemde avantaj sağlamıştır. Ayrımcı uygulamaların ülkenin hızlı ekonomik büyümesine katkı sağlaması ve buna karşılık büyümenin kendisinin ayrımcılığı derinleştirmesi dikkat çekicidir (Park, 1993: 134). Kadınların iş gücüne katılım oranı 1963 yılında %37 iken 1993 yılında %47,2’ye yükselmiştir. Kadın istihdamı artarken kadın örgütleri, çalışan kadınların haklarının korunmasını ve özellikle üniversite mezunları için eşit istihdamın sağlanmasını temel hedeflerinden biri olarak belirlemiştir (Lee ve Chin, 2007: 1211-1212).

İstihdamın feminizasyonuna ve ücretli işlerde çalışan kadın oranının istikrarlı büyümesine rağmen, kadın işçilerin iş gücü piyasasındaki marjinalleşmesi ekonomik kriz ve 1990’lardan bu yana uygulanan neoliberal ekonomik politikalar nedeniyle derinleşmiştir (J. Kwon, 2018: 640-641). Hem sömürge döneminde hem de Güney Kore’nin ekonomik mucizesi olarak adlandırılan süreçte, evde cinsiyete dayalı iş bölümü, cinsiyete göre ayrılmış meslekler ve işgücü piyasaları, sanayi kapitalizmi

altında kadınların marjinalleştirilmesini ve sömürülmesini daha da ağırlaştırmıştır. Eve ekmek getiren erkek idealini dayanan neoliberal ekonomi politikaları, 1997-98 Asya borç krizinin öncesinde ve sonrasında, kadınların düşük ücretli, güvencesiz işlerde orantısız bir şekilde istihdam edilmesi gibi ayrımcı istihdam uygulamaları arttırmıştır (Han ve Chun, 2014: 246-247). Kadınların iş gücü piyasasında ve işçi sendikalarındaki marjinal statülerinin, istikrarsız istihdamın bir sonucu olduğu vurgulanmıştır. Kadınlar arasında sendikalaşma oranının daha düşük olması, örgütlenmesi güç sektörlerde yoğunlaşmalarıyla açıklanmıştır (J. Kwon, 2018: 641). Bu bağlamda, neoliberal ekonomi politikalarının hâlihazırda zor şartlar altında çalışan kadınların durumunu daha da ağırlaştırdığı iddia edilebilir. Neoliberal düzenlemelerle cinsiyete dayalı (erkek egemen) toplumsal yapının korunmasının ve güçlendirilmesinin hedeflendiği ileri sürülebilir.

Öte yandan modernleşme ve sanayileşme birçok Koreli kadın için eğitim fırsatları ortaya çıkarmıştır. 1966 yılında ortalama eğitim süresi erkekler için 6,19 yıl, kadınlar için ise 3,97 yıl iken; bu rakamlar 1990 yılına gelindiğinde erkekler için 10,55 yıla, kadınlar için 8,58 yıla yükselmiştir. Liseye devam eden kadınların oranı 1970’te %24 iken 1990’da %85’e çıkarak neredeyse dört kat artmıştır. Aynı dönemde kadınların yükseköğretim kurumlarına katılımı %4’ten %24’e yükselmiştir. Kadın istihdamı ve eğitimindeki bu iyileşmenin onların siyasi bilincini artırdığına ve kadınların beceri ile kaynaklarında bir dönüşüme yol açtığı açıktır (Lee ve Chin, 2007: 1212). Buna bağlı olarak istihdam seçenekleri de artmıştır. Kadınlar erkeklerle aynı iş alternatiflerine sahip olmasalar da on yıl öncesine kıyasla daha fazla iş imkânına erişmişlerdir. Mesleki eğitim almış kadınlar ile diğer üst sınıfa mensup kadınlar, çoğunlukla parlamento sürecini kullanarak -ancak protesto yöntemlerini de tamamen dışlamadan- kadınların statüsünde düzenlemeler yapılmasını talep etmişlerdir. Kadınların siyasi faaliyetleri, daha önce özel alan kapsamında görülüp kamusal incelemeye layık görülmeyen konuları kamunun gündemine taşımaya çalışmıştır. Kadınların aile ve iş rollerine ilişkin sorunlar artık kamusal tartışmalarda gündeme gelmiş ve siyaset yapıcılar bu konularda politika geliştirmeye zorlanmıştır. Bu süreçte, kadınlar tarafından ve kadınlar adına siyasi katılımı teşvik etmek amacıyla çok sayıda kadın örgütü kurulmuştur (Palley, 1990: 1137-1138). Eğitim ve istihdam koşullarındaki iyileşmeler kadınların farkındalıklarını arttırmış; aynı zamanda kadın örgütleri aracılığıyla taleplerin kamusal alana taşınmasını kolaylaştırmıştır.

Bu örgütler toplumsal cinsiyet sorunlarını gündeme taşıyarak toplumsal cinsiyet eşitliği talep etmişlerdir. Ancak feminizmin emekçilerin mücadelesini zayıflattığı yönündeki görüş, işçi sendikaları içinde güçlü bir şekilde yerleşmiştir. Kadın meseleleri kadın aktivistler ve işçiler tarafından gündeme getirildiğinde, işçi sınıfı dayanışmasının zarar görebileceğinden endişe edilmiştir. Bu nedenle toplumsal cinsiyetle ilgili konular, ana akım işçi sendikaları içinde marjinal ve ikincil meseleler olarak değerlendirilmiştir. Hatta bu konuların sınıf bilince zarar verdiği ileri sürülmüştür (J. Kwon, 2018: 644). Bu doğrultuda kadın emeği ve mücadelesinin büyük ölçüde işçi sınıfı söylemi içine hapsediği söylenebilir. Cinsiyete dayalı taleplerinin işçiler arasındaki dayanışmayı zedelediği ve hatta “emekçi ruhu”na zarar verdiği düşüncesi yaygındır.

Kadınların yüksek eğitim seviyelerine rağmen düşük ücretli işlerde yoğunlaşmaları ve işe alım ile iş gücü piyasasına yeniden giriş süreçlerinde cinsiyet ve ücret ayrımcılığına maruz kalmaları kadın emeğini savunmasız hâle getirmektedir. Nitekim 2019 yılında Güney Kore, OECD ülkeleri arasında cinsiyetler arası ücret farkının en yüksek olduğu ülke olmuştur. Economist’in yıllık Cam Tavan Endeksi’nde son sırada yer almıştır. Kore Sendikaları Federasyonu’nun 2019 raporuna göre cinsiyet ücret farkı genişlemeye devam etmektedir (Seo ve Choi, 2020: 373-374) . Buna karşın, liberal çevrelerde dahi iş gücü sorunları uzun süredir kadın sorunlarından daha önemli görülmekte (M. Kim, 2024: 145) ve kadınların talepleri genellikle göz ardı edilmektedir.

2.2. Siyasal ve Kurumsal alanlarda Cinsiyet Ayrımcılığı

Güney Kore’de siyasal ve kurumsal yapılar uzun bir süre kadınların aleyhine işlemiştir. Kadınlara genellikle ev içi görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Böylece ataerkil yapı güçlendirilerek sürdürülmüştür. Cinsiyet hiyerarşisi devlet ve hükümet kurumları tarafından yapılan düzenlemeler ile korunmuştur. Kadınların kamusal alanda varlığı sınırlandırılmış ve temsiliyetleri düşük tutulmuştur. Kamusal alan ve sivil toplum da büyük oranda erkek egemen yapıların kontrolündedir.

Askeri otoriter yönetim ve ulusal bölünmenin siyasal koşulları altında sivil toplum ile devlet arasındaki şiddet ilişkisi içkin bir hâl almıştır. Bu durum kamusal alanın erkek egemen olmasına ve kadınların 1988 öncesi dönemde bu alana erişimini sınırlandırmıştır. Bu süreç, toplumdaki cinsiyet normlarının bir yansımasıdır. Kadınların çoğu ordu ve polis gibi kurumlardan dışlanmış veya varlıkları marjinalleştirilmiştir. Kamusal şiddetin yaygınlığı, kadınların kamusal alana katılımını zorlaştırmıştır (S. Moon, 2002: 482). Zorunlu askerlik sistemi, ikamet kayıt yasası, aile planlaması projesi ve hızlı sanayileşme süreçlerinde kadın emeğinin ve cinsiyetinin sömürsü ataerkilliği, androsentrizmi ve heteronormativiteyi kurumsallaştırmıştır (Seo ve Choi, 2020: 373). Otoriter yönetim döneminde hükümetin kadınlara yönelik politikası ise disiplin odaklı ve siyasi seferberliğe yönelikti (Suh ve Park, 2014: 342). Bu dönemde kadınların kamusal ve siyasal alanlarda öne çıkmaları desteklenmemiş ve temsilleri sistematik olarak sınırlandırılmaya çalışılmıştır.

Kadınların zayıf siyasi tabanı, siyasetteki düşük temsiliyetlerinde açıkça görülmektedir. Kore Cumhuriyeti’nde ilk meclis seçimlerinin yapıldığı 1948 yılından bu yana, ulusal yasama organındaki seçilen kadınların oranı çok düşüktür. Bu önemlidir çünkü kadınların meclise girme başarısı, siyasi hayatta kabullerinin temel bir göstergesidir (Lee ve Chin, 2007: 1209). Feministlerin kadınlara aile içinde yasal eşitlik sağlama çabaları, kısmen kadınların ve feministlerin karar alma süreçlerinde ve ulusal siyasette zayıf varlığı nedeniyle başarısız olmuştur. 1950’lerde ulusal meclise ve baroda erkek egemen bir yapı hakimdi. Yargı alanında yalnızca iki kadın görev yapmaktaydı ve yasama organındaki kadın varlığı %1’in altındaydı. Aynı dönemde kadın gruplarının çoğu gönüllü çalışmalar, kültürel etkinlikler, boş zaman faaliyetleri ve dini hizmetler etrafında örgütlenmiştir. Dahası, bu örgütlenmelerin büyük bir kısmı kadınları kontrol altında tutmak ve kamusal ihtiyaçlarını karşılamak için iktidar partisiyle yakın ilişkiler kurmuştur. Birkaç grup, kadın sorunlarına ve haklarına dikkat çekmeye çalışmış ancak örgütsel kapasiteleri sınırlı kalmıştır (Nam, 1995: 118). Dolayısıyla bu dönemde kadınların siyasal yapılardaki temsiliyeti düşük kalmıştır. Mevcut kadın örgütlenmelerinin kadına dair meseleleri dile getirecek örgütsel kaynaktan yoksun olduğu görülmektedir. Dahası bu durumun sadece bağımsızlık sonrası döneme özgü olmadığı ve günümüz Kore’sinde de devam ettiği anlaşılmaktadır.

1948’den 2004’e kadar kadınların ulusal meclisteki temsil oranı ortalama olarak %0,9’un altında kalmıştır (atanmış kadınlar dâhil edilirse bu oran %3’e çıkar). 1991-2002 yılları arasında yapılan yerel konsey ve meclis seçimlerinde de meclis üyeliklerinin %3’ünden daha azı kadınlar tarafından kazanılmıştır (Lee ve Chin, 2007: 1209). Günümüzde de ulusal milletvekillerinin beşte birinden azı kadındır; halka açık şirketlerin yönetim kurullarındaki kadın oranı ise %5,2’dir (Kim, 2024: 145). Bu düşük temsiliyet kamu bürokrasisine de yansımıştır. 1978’de kadınların hükümet bürokrasisindeki oranı %16,8 iken 1983’te %21’in biraz üzerindedir. Ancak kadınların üst düzey pozisyonlardaki varlığı son derece sınırlıdır. 1983’te kadın memurların yaklaşık %90’ı altıncı derecenin altında çalışmakta, neredeyse yarısı ise en düşük derece olan dokuzuncu derecede yoğunlaşmaktadır. Buna karşılık ilk beş derecede görev yapan kadınların oranı %1’dir. 1988’de kamu görevlilerinin %23’ünün kadın olmasına rağmen, bu kadınların %92’si yine altıncı dereceden düşük pozisyonlardadır; üst derecelerdeki oran ise değişmemiştir. Komisyonlarda da durum aynıdır.

Kadınlar, toplam 364 bakanlık komisyonunun yalnızca 35’inde temsil edilmiştir. Toplam 7.000’den fazla üye arasında sadece 156 kadın (%2,2) bulunmuştur. Bu kadınların yaklaşık %80’i Millî Eğitim Bakanlığı ile Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı komisyonlarında yoğunlaşmıştır. Diğer tüm bakanlıkların komisyonlarında kadın üye sayısı 10’un altında kalmıştır. Benzer eğilim parti üyeliklerine de yansımıştır. Erkekler ve kadınlar arasındaki üyelik oranı 1970’lerde 8’e 2 iken, 1983’te 6’ya 4’e yükselmiştir. Ancak kadınlar parti yönetim organlarından dışlanmış ve partilerin güçlü olduğu bölgelerde nadiren aday gösterilmişlerdir. Bu nedenle kadın sayısı, siyasal güç bağlamında anlamlı bir karşılık bulmamıştır. Kadınlar, seçmenlerin yarısından fazlasını oluşturmalarına rağmen ülkenin politika yapım süreçlerinden sistematik olarak dışlanmışlardır. Siyasal yapılarda etkin bir şekilde yer al(a)madıklarından toplumdaki değerlerin ve kaynakların tahsisine ilişkin karar alma süreçlerinde de belirleyici ol(a)mamışlardır (Park, 1993: 137-139).

1950’lerden bu yana devlet, ulusun temel birimi olarak baba soyuna dayalı aile anlayışını tesis etmiştir. Hükümet, geleneksel Kore kültürünün vurgulanan paternalist uyum, ulusa sadakat ve ebeveynlere bağlılığın kolektif bir değer olduğunu ileri sürerek bu anlayışı meşrulaştırmıştır. Kore aile hukuku, özellikle aile reisliği sistemini düzenleyen hükümler aracılığıyla ataerkil aile yapısını ve cinsiyet hiyerarşisini kurumsallaştırmıştır. Bu sistem, aile ilişkilerini ataerkil bir yapıda düzenlemiş ve kadınların aile içindeki ve aile dışındaki rolünü sınırlamıştır (H. K. Kim, 2009: 111-112). Aile reisliği uygulaması; kadının evlat edinme süreçlerindeki rolüne, ebeveynlik yetkisine, mal paylaşımındaki haklarına ve boşanma sırasındaki yasal haklarına getirilen kısıtlamalar gibi diğer ayrımcı uygulamaları da içermiştir (Park, 1993: 135). Bu sistem, aile içinde erkek üstünlüğünün ve kadın tabiiyetinin ideolojik omurgası olarak görülmüştür. Böylece erkeklere ailede birincil otoriteyi tanıyan ataerkil halefiyet desteklenmiştir. Bu halefiyet biçimi ekonomik, siyasal ve ritüel gücün babadan oğula geçmesine imkân tanıyarak erkek çıkarlarına hizmet etmiştir (Nam, 1995: 115). Bu çerçevede aile reisi sistemi cinsiyet eşitsizliğini kurumsallaştıran ve yasal zemine oturtan mekanizmalardan bir tanesi olmuştur. Ataerkil yapı, bu sistem aracılığıyla erkeklerinin toplumsal ve yasal ayrıcalıklarını sürdürmüştür.

Erkek egemen yapı, kamusal düzenlemeler ve diğer kurumlar tarafından da desteklenmiştir. Ülkede büyük kurumlar, cinsiyet eşitsizliklerini güçlendiren veya devam ettiren işleyiş biçimlerini korumuş ve farklı cinsiyet rollerini vurgulamıştır. Örneğin, okul müfredatları erkek öğrenciler için işletme ve endüstri derslerini öngörürken kız öğrenciler için ev yönetimi dersleri sunmuştur. Ders kitapları cinsiyet rollerini yeniden üretirken ideal kadını “saygılı bir kız, iyi bir anne, fedakâr bir kız kardeş” şeklinde tanımlamıştır. Aile kurumu, erkek soyuna dayalı aile sicili sistemi aracılığıyla geleneksel patriyarkayı sürdürmüştür. Hukuk sistemi ise kadınların belirli mesleklerden menedilmesini kurumsallaştırmıştır. Ücret sistemi de kadınların erkek hane reisleri tarafından desteklendiği varsayımına dayanarak marjinal ücretleri kurumsallaştırmıştır. Bu nedenle kadınların aldıkları ücretler, erkek hane reislerine verilen aile, eğitim ve konut yardımlarını içermemiştir. Böylece erkek üstünlüğü toplumun temel kurumlarına derinlemesine işlemiştir (Park, 1993: 140-141). Bununla birlikte, verilen toplumsal mücadeleler neticesinde bu sistemde kademeli iyileşmeler yaşanmıştır ve toplumsal cinsiyet eşitliği giderek kamusal tartışmaların bir parçası haline gelmiştir.

Kore’de asgari düzeyde demokrasi, 1980’lerin sonlarında askeri yönetimin sona ermesi ve doğrudan başkanlık seçimlerinin yürürlüğe girmesiyle birlikte tesis edilmiştir. Böylece demokratikleşme, gönüllü derneklerin faaliyetlerini ve taleplerini güçlendirerek sivil toplumu harekete geçirmiş ve kadınların siyasal katılımını arttırmıştır (Lee ve Chin, 2007: 1206). Askeri yönetim ve ulusal bölünme ile oluşan siyasal koşullar, gelişmekte olan kapitalist ekonomi içinde sivil toplumun oluşumunu uzun süre bastırmışken; demokratikleşme, sivil toplumun yalnızca genişlemesine değil,

aynı zamanda niteliksel bir dönüşüm geçirmesine de imkân tanımıştır (S. Moon, 2002: 474). Buna karşın, kadınların karar alma organlarındaki temsiliyeti son derece düşük seviyelerde kalmaya devam etmiştir. Ancak tüm eşitsizliklere rağmen Güney Kore, kadın mevzuatının kapsamı ve gelişmişliği bakımından Asya’nın en ileri ülkelerinden biri olarak görülmektedir (Lee ve Chin, 2007: 1206). Bu kazanımlar, uzun yıllara yayılan ısrarlı toplumsal mücadelelerin bir sonucudur. Nitekim 2005 yılında aile reisi sisteminin kaldırılması (S. kyung Kim ve Kim, 2011: 394) yaklaşık yarım yüzyıllık bir mücadeleyle mümkün olmuştur.

2.3. Toplumsal Hayatta Cinsiyet Eşitsizliği

Konfüçyüsçülük, cinsellik de dâhil olmak üzere günlük yaşamın her alanında etkilidir (Shim, 2001: 134). Kore kültürünü ve toplumu anlamak, Konfüçyüs düşüncesinin doğasını ve rolünü kavramadan mümkün değildir (Palley, 1990: 1140). En Konfüçyüsçü ülke olarak değerlendirilen Güney Kore’de (Rozman, 2002: 12) yapılan bir nüfus sayımı anketine göre, katılımcıların %91’inden fazlasının, temel Konfüçyüsçü ritüelleri yerine getirdikleri ve dini aidyetlerden bağımsız olarak Konfüçyüsçü aile değerlerine bağlı oldukları için kendilerini Konfüçyüsçü olarak tanımlamışlardır (H. K. Kim, 2009: 115). Konfüçyüsçülüğün tarihi çok eskilere uzanmaktadır. Yüzyıllardır Kore’de etkisini sürdüren Konfüçyüsçü geleneklerin, kadınların ikincil konumda olmasında ve maruz kaldıkları cinsiyet eşitsizliğinin kurumsallaşmasına zemin hazırladığı ileri sürülebilir. Bu çerçevede Konfüçyüsçü öğretinin ataerkil toplumsal yapının oluşumuna katkıda bulunduğu söylenebilir.

Konfüçyüsçülük yalnızca bir felsefe olarak değil, aynı zamanda Uzak Doğu’daki birçok kültürün tarihinde, özellikle de 500 yıldan fazla süren son Kore hanedanı olan Joseon Hanedanlığı döneminde güçlü bir siyasi ideoloji olarak işlev görmüştür. Konfüçyüsçülük, Kore’de birçok insan için yaşayan bir güç ve toplumsal gerçekliktir. Bu nedenle günlük yaşam için kültürel bir temel sağlar. Bu yönüyle Konfüçyüsçülüğü, insanların gündelik yaşamları üzerindeki somut ve tarihsel etkilerinden bağımsız bir biçimde, yalnızca belirli metafizik veya etik ilkelere dayanan bir felsefe olarak ele almak güçleşmektedir (Heisook, 2015: 42). Din, yaşam biçimi, toplumsal inanç sistemi ve devlet ideolojisi arasında bir geçiş alanı oluşturan bu kavramın ne anlama geldiği, uzun süredir tartışma konusu olmuştur. Konfüçyüsçülük, bireysel tutumları ve toplumsal yapıları şekillendiren, devlet tarafından desteklenen entelektüel bir çerçeveye gömülü durumdadır (Rozman, 2002: 13). Yapılandırılmış ataerkil soy gruplarına dayanan bir akrabalık sistemiyle birlikte Konfüçyüsçülük, Kore toplumunun temel itici gücü ve örgütleyici ilkesi olmuştur (Shim, 2001: 135). Bu bağlamda Konfüçyüsçü anlayışın toplumun ve devletin tüm katmanlarında etkili olduğu söylenebilir. Konfüçyüsçülüğün hem siyasi hem de sosyo-ekonomik boyutları bulunmaktadır ve bu öğretinin siyasal ve toplumsal yapılar üzerinde derin ve kalıcı etkileri vardır.

Joseon Hanedanlığı’nın (1392–1910) devlet ideolojisi olarak benimsediği Neo-Konfüçyüsçülüğe göre, cinsiyetlerin mekânsal olarak ayrıştırılması ve cinsiyete dayalı iş bölümü, ataerkillik ilkesine dayanan yeni bir toplumsal düzenin temelini oluşturmuştur. Bu düzen, kadınları cinsellik, gündelik yeniden üretim ve üretimin ev içi alanıyla sınırlandırırken; erkekleri ataları anma ritüellerini yerine getirme ve ev dışında siyasi faaliyetlerde bulunma yetkisine sahip mirasçılar statüsüne yükseltmeyi amaçlamıştır. Kadınların evlilik ve akrabalık ilişkileri içerisindeki bu tabiiyeti, önceki Koryö Hanedanlığı’ndan (918–1392) farklı olarak yeni toplumun kimliğinin kurucu bir unsuru hâline gelmiştir. Kadınların ev içi alana hapsedilmesine dayanan Neo-Konfüçyüsçü öznellik ile özel alanda kök salan burjuva öznelliği arasında dikkat çekici bir paralellik bulunmaktadır. Bu nedenle ev içi alanın dışında kalan siyasi faaliyetler büyük ölçüde eril bir nitelik taşımaya devam etmiştir. Kadınlar ile ev içi alan arasındaki ideolojik bağ, aile içi ve dışındaki cinsiyete dayalı iş bölümü aracılığıyla katı biçimde kurumsallaştırılmış ve kadınların sivil topluma katılımını ciddi ölçüde

sınırlandırmıştır (S. Moon, 2002: 478). Konfüçyüsçü hiyerarşi içinde kadınlar, en alt basamakta yer almıştır (Ching ve Lowe, 1995: 428). Bu hiyerarşik yapı, kadınlar ve erkekler için ayrı ve eşitsiz rollerin sürdürülmesi eğilimini pekiştirmiştir. Bu ayrımın kökeni büyük ölçüde Konfüçyüsçülüğe dayanmaktadır (Palley, 1990: 1140). Konfüçyüsçü öğretiyeye göre kadın ve erkek ilişkisi, karı-koca arasındaki farklılıkların korunması gerektiği anlayışı üzerine kuruludur. Bu doğrultuda kadınların rolleri, davranışları ve yaşam alanları sıkı biçimde düzenlenmiştir (Jeong, 2021: 71). Kadının yerinin ev içi alanla sınırlandırılırken, onların sivil topluma katılımı uygun görülmemekte ve ev içindeki rollerini sürdürmeleri beklenmektedir (Köroğlu, 2009: 187).

Kadınların ötekileştirilmesi, “Sam-Jong-Ji-Do” (erdemli bir kadının yaşamı boyunca üç kişiye itaat etmesi: çocukken babasına, evlendikten sonra kocasına, dul kaldıktan sonra oğluna) ifadesinde açıkça görülmektedir (Chun ve Das Gupta, 2009: 91). Erken dönem Konfüçyüsçü ideolojide kadın ve erkek arasındaki farklılık anlayışı, ayrımcılığı ve kadınların dışlanması kurumsallaştırmıştır. Buna göre Koreli bir kadın ev içinde sadık bir eş, fedakâr bir gelin ve özverili bir anne olmalı; kamusal hayatta ise herhangi bir rol üstlenmemelidir. İtaat ve dayanıklılık kadınlar için en temel davranış normları olarak kabul edilmiştir (K.-A. Kim, 1996: 66). Bu ataerkil aile sisteminde kadın, evlendikten sonra hem kendi ailesi hem de kocasının ailesi tarafından ancak bir erkek çocuk doğurduğunda “makbul” bir kişi hâline gelir. Bu durum, “Chul-Ga-We-In” (Bir kız evlendikten sonra doğduğu aile için yabancı olur) sözüyle özetlenmektedir. Bayramlarda evli kadınların kayınvalidelerinin evinde bulunmaları beklenir; kayınvalideyle birlikte tüm ritüeller tamamlandıktan sonra ancak bayramın son bölümünde kadının kendi ailesi olan chin-jeonguna gitmesine izin verilir. Bu bağlamda kadınlarda erkek çocuk doğurma isteği, aile içindeki konumlarını güvence altına alma ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Erkek çocuğu, hem yaşlılık döneminde yalnız kalmaktan ve maddi güvensizlikten kaçınmak hem de kocaları ve kayınvalideleri tarafından kabul görmek için arzu edilir (Chun ve Das Gupta, 2009: 91-92).

Koreli feministler Konfüçyüsçülüğün ataerkilliği savunduğunu düşünür. Bu bakış açısına göre, Konfüçyüsçü ideolojiler toplumsal cinsiyet eşitliğine karşıdır ve kadınların erkeklere tâbi olması ataerkil bir geleneğe dayanır. Ataerkil sistemlerde erkekler, ailenin, topluluğun veya toplumun diğer üyeleri üzerinde güç sahibidir. Geleneksel bir ailede yalnızca baba değil, büyükbaba, büyük büyükbaba ve ilk oğul ile diğer erkekler de tüm kadınlardan üstün kabul edilir (Koh, 2008: 346). Toplumsal yaşamda erkek egemenliği sürekli vurgulanır. Erkek olmak, ayrıcalıklı bir statüyü çağırıştır; erkek çocuklar, ataların geçmişiyle tek bağ kurabilen ve toplumsal yaşamın ayrılmaz bir parçası olan atalara saygı geleneğini sürdürebilecek tek cinsiyet oldukları için değer görürler (Hoffman, 1995: 117). Geleneksel olarak, ebeveynler erkek çocuklara kız çocuklarından daha fazla değer verirler. Bunun temelinde, yalnızca erkek çocukların soyu devam ettirebileceği, yaşlılıklarında ebeveynlerine destek olabileceği ve atalara ibadet törenlerini yerine getirebileceği inancı yatar. Kız çocukları ise evlendiklerinde aileden ayrıldıkları için bu işlevleri yerine getiremezler (Chun ve Das Gupta, 2009: 89). Kadınların birincil rolü, Konfüçyüsçü değerlere uygun olarak erkek çocuk doğurarak ailenin devamını sağlayan anne (ev kadını) olarak tanımlanır (Heisook, 2009: 428).

Konfüçyüsçülük, erkek (yang) ve kadın (yin) arasındaki birliği tüm insan ilişkilerinin, ahlakın ve sosyalleşme sürecinin temeli olarak görür. Ancak cinsiyetler arasında net bir hiyerarşik düzen öngörerek, kadının içsel veya ev içi alanı ile erkeğin dışsal veya kamusal alanı arasında keskin bir ayrım yapar. Bu ayrım, kadınları daha düşük bir konuma yerleştirir (Shim, 2001: 135). Üstün insanların (erkeklerin) ayrıcalıkları hem başkalarıyla ilgilenmek hem de ilgilenilmekten oluşur. Örneğin bir babanın karısı ve çocuklarıyla ilgilenmesi gibi, Konfüçyüsçü bir kralın da tüm tebaasıyla ilgilenmesi beklenir. Kadınlardan başkalarına yalnızca aile ve evlilik ilişkileri sınırları içinde bakmaları beklenir. Konfüçyüsçü bir toplumda ahlaki duyarlılık büyük ölçüde hiyerarşik ilişkilere

bağlıdır. İnsanlar, sosyal ve ailevi hiyerarşilerine göre başkalarına karşı farklı ahlaki tutumlar geliştirirler (Heisook, 2015: 45).

Konfüçyüsçülük, kadınlar için bekâret ve iffet ideolojisini ve ailenin üstünlüğünü vurgular (Ching ve Lowe, 1995: 422). Evlilikten önce iffet, evlilikten sonra ise sadakat sıkı bir şekilde talep edilir. Kadınlar, yedi kötülükten biri olan zinayı işlerlerse, kocalarının aileleri tarafından evden kovulabilirler. Sadakat, kocalarının ölümünden sonra da devam etmek zorundadır. Konfüçyüsçü ideolojide kadının kocasına cinsel sadakatine yapılan vurgu, Kore toplumunda hukuki düzenlemeler, devlet politikaları ve toplumsal normlar aracılığıyla desteklenmiştir. Örneğin, dul kadınların yeniden evlenmesini yasaklayan Jae-Ga yasası 1477 yılında yürürlüğe girmiştir. Yeniden evlenen kadınların çocukları ciddi dezavantajlar yaşar. 1485 yılında çıkarılan Jaeganyojasongumgobup yasası, kamu hizmetinden yeniden evlenen kadınları ve çocuklarını dışlar (K.-A. Kim, 1996: 66).

Sanayileşme, kentleşme ve batılılaşma ile kadının statüsü ve rolünde köklü değişimler yaşanmış olsa da Konfüçyüsçü söylem ve ideolojilerin bazı unsurları—özellikle cinselliğe ilişkin çifte standart ve iffet ideolojisi— Kore toplumunda hâlâ varlığını sürdürmektedir. Çoğu kadın ve erkek, özellikle yaşlı kuşak, kadınların iffetine büyük değer verir. Bir kadın, iffetini kaybettiğinde kendi hatası olmasa bile genellikle kendini suçlar ve hayattan soğur; hatta intihara varan trajik sonuçlar görülebilir. Bu bağlamda, bazı erkekler arzuladıkları kadınları kontrol etmek veya baskı altında tutmak için iffet ideolojisinden yararlanabilir. Kadınlara yönelik zorla evlilik veya cinsel saldırı, onlara başka bir seçenek bırakmamak amacıyla gerçekleştirilebilir. Öte yandan, erkeklerin namusu nadiren sorun olarak görülür. Erkeklerin flört etmesi veya zina yapması utanç verici değil, çoğu zaman erdemli olarak değerlendirilir (Shim, 2001: 137). Bu durum, kadın ve erkeklerin eşit olmayan bir namus anlayışına tabi tutulduğunu ve cinselliğe ilişkin çifte standardın sürdüğünü göstermektedir.

Modernleşme süreci, insanların değer sistemlerinde bazı değişikliklere yol açmıştır; ancak modernite geleneğin yerini almamıştır. Toplumda çatışan modern ve geleneksel değerler bir arada var olur ve bu durum kadınların rollerini karmaşık ve güvencesiz hâle getirir (Park, 1993: 140). Konfüçyüsçü geleneğin yaygın olduğu toplum hâlâ büyük ölçüde erkek egemendir (M. Kim, 2024: 145). Neo-Konfüçyüsçülük’teki erkek üstünlüğü, insanların inanç sistemlerinde hâlâ canlıdır (Park, 1993: 140). Modernleşme ve batılılaşma süreçlerine aktif olarak katılan birçok Koreli erkek, ironik bir şekilde feminizmi, kadınların aile değerlerini ihmal etmelerinden sorumlu tutulması gereken Batı propagandası olarak görür. Batılılaşmayı örnek almak istediklerinde bile, erkekler kadınların yaşlı anneler, itaatkâr kızlar ve gelinler olarak kalmasını isterler. Bu durum, ataerkil bir toplumla yüzleşen kadınların kendi hakları için mücadele etmek zorunda kalmasına yol açmıştır (Heisook, 2009: 248-249).

Cinsiyetler arasındaki yüzyıllar süren eşitsizliğe ve geleneksel Kore toplumunda kadınların düşük konumuna rağmen, sanayileşme ve modernleşme kadınların yaşamında bazı değişikliklere yol açmıştır. Ancak endüstriyel gelişme ile kültürel tepki, yani maddi ve davranışsal kültür arasında hâlâ bir boşluk bulunmaktadır. Kim Chong Ui, Korean Women’s Development Institute’ün bir yayını olan Korean Women Today’de, toplumda uzun süredir devam eden yanlış sosyalleşme süreci nedeniyle yalnızca erkeklerin değil, kadınların da kendilerinin aşağı konumunu kabul etme eğiliminde olduklarını vurgulamıştır. Bu durum, erkekler ve kadınlar arasında eşitliğe ulaşmanın önündeki en büyük engel olmaya devam etmektedir (Palley, 1990: 1140-1141). Hızlı sanayileşme, kentleşme, eğitim fırsatlarının artması ve bilinçlendirme çabalarına rağmen, geleneksel değerler toplumda hâlâ güçlü bir şekilde egemendir (Park, 1993: 140).

3. GÜNEY KORE’DE KADIN HAREKETİNİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

Kore Savaşı ve ülkenin bölünmesinin ardından, sömürge sonrası dönemde modern bir ulus inşa etme süreci, militarize şiddeti, Kore toplumuna nüfuz ettirmiştir. Bu süreç, erkekleri ve kadınları güçlü bir ulus inşa etmenin araçları olarak harekete geçirmiştir (Y. E. Moon vd., 2023: 2104). Bu anlayış, demokrasi yanlısı hareketleri de etkilemiştir. Bu hareketin çekirdeğini oluşturan öğrenci hareketi, militarize olmuş bir yapıya sahiptir; erkekliği ayrıcalıklı kılarak kadınlığı önemsizleştirmiştir. 1940’larda ulusal kurtuluş hareketinin bir parçası olarak başlayan kadın hareketi, askeri diktatörlük döneminde demokrasi hareketinin bir parçası olmuştur. Ulusal kurtuluş ve demokratikleşme hedefi doğrultusunda hareket içindeki kadınlar ulusun, devletin veya işçi sınıfının üyeleri olarak homojen bir kategori ve kimlik içinde değerlendirilmiştir (Seo ve Choi, 2020: 373). Bu süreçte, Kore’de kadın kimliği müstakil bir kimlik olarak ele alınmamış; kadınlar milliyetçi hareketler ve işçi sınıfı içerisinde faaliyet göstermiştir.

Japon işgali altında Koreli kadınlar, milli mücadeleye katılmış ve ilk kadın yeraltı ağı olan Songjuk-hoe (1913’te kurulmuştur) ve en sıkı yapılandırılmış ve en iyi birleşik kadın örgütü olan Kun’u-hoe (1927’de kurulmuştur) gibi gizli yeraltı örgütleri kurmuşlardır. Örneğin, Kun’u-hoe’nin 1928’deki bir ulusal konferansında ulusal bağımsızlık, örgütün birincil hedefi olarak ilan edilmiştir. Koreli feminist akademisyenler, Japon egemenliği altındaki bu milliyetçi kadın örgütlerinin örgütlü bir Koreli kadın hareketinin başlangıcına işaret ettiği konusunda hemfikirdir (H. K. Kim, 2009: 111). Bu dönemde kadınların siyasi katılımı, direniş hareketi bağlamında başlamış ve birçok kadın ulusal bağımsızlık çabalarında aktif roller üstlenmiştir. Koreli kadınların siyasetteki ilk deneyimi, Batı’daki oy hakkı hareketlerinden farklı olarak, ülkenin özgün siyasi koşullarından kaynaklanmıştır. Direniş hareketinin kadın liderlerinden üçü — Yim Young Shin, Park Soon Chon ve Park Hyun Sook — daha sonra siyasete girmiş, bir süre cezaevinde kalmış ve yeni kurulan hükümette önemli roller üstlenmişlerdir (Park, 1993: 135).

Ancak siyasi bağımsızlığın kazanılmasının ardından, kadınların özgürleşmesini talep eden hareketler zayıflamaya başlamış; bu hareketlerin birçoğu 1950’li yıllarda reformcu niteliklerini yitirerek yalnızca devlet hizmetlerini yürüten yapılara dönüşmüştür. Dahası, Kore’nin otoriter hükümetleri (1961–1987), postkolonyal milliyetçilik söylemlerini kadınları ve kadın cinselliğini baskı altına almak ve böylece eril merkezli ulus ve milliyetçilik anlayışını güçlendirmek amacıyla kullanmıştır. 1960’lar ve 1970’ler boyunca Kore hükümeti, emek yoğun ihracat endüstrilerine dayalı hızlı ekonomik kalkınmayı hedeflerken, genç kadın fabrika işçilerinin emeğini sömüren ve ulus uğruna kendini feda eden kadın imgesini idealleştiren politikalar benimsemiştir (H. K. Kim, 2009: 111). İhracata dayalı bir stratejiye dayanan hızlı sanayileşme, kadınlara karşı haksız ve insanlık dışı muamele pahasına ilerlemiştir. Bu strateji, kadınların ekonomik kalkınma programlarının arkasında toplanmasını gerektirmiş ve bazı kadın grupları devlet tarafından kontrol edilmiştir. Koreli kadınlar, ataerkilliğe dayalı geleneksel kültürel kısıtlamaların getirdiği ek baskılarla karşı karşıya kalmıştır. Bu kısıtlamalara karşı çıkarken, dini gruplar kadın hareketlerine destek vermiş ve özel ile kamusal alanlarda kadınlara yönelik şiddeti görünür kılarak feminist söylemin yayılmasına katkıda bulunmuştur (Suh ve Park, 2014: 345). Bu dönemde kadınların karşılaştığı ayrımcı muamelenin, büyük ölçüde kamu politikalarının doğrudan bir sonucu olduğu söylenebilir. Kurtuluş mücadelesinde aktif rol almış kadınlardan, bu kez ekonomik bağımsızlık için fedakârlık yapmaları beklenmiştir.

Kore’de kadınların güçlendirilmesi, büyük ölçüde 1980’lerin sosyopolitik bağlamında gerçekleşmiştir. Uluslararası düzeyde feminist faaliyetlerin artışı, devleti kadınlar için idari organlar kurmaya ve erkek egemenliğini azaltmayı amaçlayan politikalar geliştirmeye zorlamıştır. Küresel feminist söylem, ulusal feminist hareketi desteklemiştir (Nam, 1995: 122). Güney Kore’nin Kadınlarla

Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına Dair BM Sözleşmesi’ne (CEDAW) katılımının ardından, hükümet kadın sorunlarıyla ilgilenecek bir görev gücü oluşturmak zorunda kalmıştır. Bu çerçevede 1983 yılında Kore Kadın Kalkınma Enstitüsü, 1984 yılında ise Siyasi İşler Bakanlığı II kurulmuştur. Uluslararası baskıyla oluşturulan bu kurumlar, hükümetin yaklaşık on yıl boyunca gerekli bütçe ve personeli tahsis etmemesi nedeniyle büyük ölçüde sadece kurumsal formalite olarak kalmıştır. Bu durum, hükümetin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda seyirci kaldığını göstermektedir (Suh ve Park, 2014: 339). Bu bağlamda, Kore’de kadın hareketi ve feminist mücadele büyük ölçüde uluslararası konjonktürün etkisiyle gelişmiştir. Cinsiyet eşitliği yönündeki kadın çabaları, ulusötesi kurum ve kuruluşların desteğiyle ivme kazanmıştır.

1980’lerde ülkedeki kadın hareketinin belirgin bir özelliği, gençler tarafından başlatılan ve desteklenen feminist grupların önemli ölçüde artmasıdır. Bu tür örgütlenmelerin ilki, 1983’te küçük bir grup genç kadının “Eşitlik ve Barış İçin Kadınlar” adlı örgütü kurmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu grup, ataerkilliğin yapısal ve kültürel temellerini ortadan kaldırmayı hedeflemiş ve 1980’lerde kadın hakları gruplarına yol göstermiştir. Aynı dönemde Kadın Yardım Hattı (1983) ve Kadın Demokrasi Derneği (1987) gibi ilerici feminist gruplar da ortaya çıkmıştır (Nam, 1995: 121). 1980’lerin sonlarından itibaren, sosyopolitik demokratikleşme bağlamında yeni özerk kadın dernekleri çoğalmıştır (Er ve Köroğlu Türközü, 2025: 110). Bu yeni örgütlerin öncülerinin ortaya çıkışı, Chun rejiminin askeri otoriter yönetime karşı artan halk mücadelesi karşısında gönüllü örgütler üzerindeki baskısını kısmen gevşetmesiyle mümkün olmuştur. Kore Kadınlar Birliği’ne (KWAU) üye kuruluşlarının sayısı, 1987’deki kuruluşundan bu yana dalgalanmalar göstermiş olsa da 2000 yılında toplam yirmi sekiz üye kuruluşa ulaşmıştır. Baskıcı rejime karşı mesafeleri ve muhalif duruşları, bu örgütleri başlangıçta hem önceki hem de yeni ortaya çıkan diğer kadın örgütlerinden ayırmıştır (S. Moon, 2002: 489).

1990’lara kadar Güney Kore’deki kadın hareketi, sınıf temelli ve milliyetçi hareketlere kıyasla ikincil bir konumda değerlendirilmiştir. Demokratikleşme sonrası kadın hareketi, kadınların çalışma hakkını teşvik etmek amacıyla kadın üniversitelerinin kurumsallaşması veya kadınların fiziksel güvenliğini sağlamak için toplumsal cinsiyet eşitliği bakanlığı ve cinsel şiddet mağdurları için aile ve danışma merkezlerinin kurulması gibi hedefler üzerinde yoğunlaşmıştır. 2000’li yılların başında feminist hareket, kadın sorunlarını demokratikleşme veya milliyetçilik temelli hareketlerin bir parçası olarak değil, kendi başına tek taraflı olarak ele almayı amaçlamış ve cinsel kimlik ve toplumsal cinsiyet konularını ele almaya başlamıştır (Y. E. Moon vd., 2023: 2104-2105). Bu süreçte kadın hareketi, özellikle cinsel ayrımcılığı ve toplumsal eşitsizlikleri ortadan kaldırmaya veya en azından bu sorunları ele almaya odaklanan bağımsız bir feminist hareket hâline gelmeye başlamıştır (Shim, 2001: 144).

4. GÜNEY KORE’DE FEMİNİZMİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Güney Kore’de feminizmin tarihsel seyri, kaçınılmaz olarak ülke tarihi ile yakından ilişkilidir. Kore tarihini anlamak, feminist felsefeyi kavrayabilmek açısından önemlidir. Feminizm, siyasal ve toplumsal koşulların elverdiği ölçüde gelişmiş ve yayılmaya başlamıştır. Kore’nin kendine özgü tarihi ve toplumsal koşulları, Kore feminizminin Batı feminizminin tarihsel gelişiminden farklı bir şekilde ilerlemesine yol açmıştır.

Güney Kore, Çin ve Japonya arasında yer alan Uzak Doğu bölgesinde bulunur. Coğrafi konumu nedeniyle, dilsel ve kültürel kimliğini korumak için bu iki ülke ile birçok defa savaştır (Heisook, 2009: 248). 1945 yılına kadar Japon sömürge yönetimi, 1950’lerde Kore Savaşı ve 1960’lardan 1980’lere kadar süren otoriter rejimler nedeniyle, 1980’lerin sonuna kadar feminizmin

gelişimi için verimli bir zemin olmamıştır (G. Jung ve Moon, 2025: 3). Demokratikleşmeyle birlikte feminist mücadele ve kadın hareketi 1980’li yıllarda yaygınlaşmıştır (Er ve Köroğlu Türközü, 2025: 109). Buna karşın, Japon işgali Koreli kadınlara özel alanın dışında kendilerini ifade etme imkânı sağlamıştır. 1910-1945 yılları arasında süren otuz beş yıllık işgal sırasında, Koreli kadınlar modernleşme ve sömürge dönemi kadınları olarak kendi kimliklerinin farkına varmaları açısından önemli değişimler yaşamışlardır. Bu dönemde yalnızca kadınlar tarafından örgütlenen bağımsızlık hareketleri ortaya çıkmıştır. Birçok kadın, bağımsızlık mücadelesine katılmayı erkeklerle eşitliğe ulaşmanın bir yolu olarak görmüştür (Heisook, 2009: 248). İşgalci güçlere karşı mücadele, tarihsel olarak kadın hareketlerinin ulusal bir harekete dönüşmesinde etkin bir rol oynamıştır (Jeong, 2021: 76). Bu süreç, kadınlara kendilerini anlamlı hissetme ve farkındalık geliştirme olanağı sağlamış; milliyetçi hareketler, kadın bilincinin yükseltilmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Kore demokrasi hareketinin bir parçası olan kadınlar, özellikle işçi sınıfı ve aydınlar, 1980’lerin sonlarından itibaren cinsiyet eşitliği için yasal reformlara odaklanan örgütlü bir kadın hareketi oluşturmuşlardır. Siyasal olarak, kadın hareketi 1990’lar ve 2000’ler boyunca devlet feminizminin desteğiyle cinsiyet politikası kampanyalarını başarıyla yürütmüştür. Kültürel açıdan ise, Batı’daki üçüncü dalga feminist hareketlerden etkilenen genç feministler ortaya çıkmış ve öncelikle seçkin üniversite kampüslerinde faaliyet göstermişlerdir. Bu aktivistler, feminist dergiler ve medya kuruluşları kurmuş ve feminist bilinci teşvik etmek amacıyla kültürel etkinlikler düzenlemişlerdir. Ancak bu dönemde feminizm, öncelikle üniversite öğrencilerinden ve profesyonel aktivistlerden oluşan küçük bir azınlığın çabasıyla sınırlı kalmıştır. Devlet feminizmi etrafında kümelenmiş ve yaygın bir popüler harekete dönüşmemiştir. Örneğin, Batı’da tabandan gelen feminist bilinç yükseltme hareketleri, kampüsler aracılığıyla yayılmış ve kadın çalışmaları, kadın hareketinin liderliğiyle geniş ölçekte kurulmuştur. Buna karşılık, Kore’de kadın çalışmaları, devlet feminizminin öncülük ettiği politika girişimlerinin bir parçası olarak oluşturulmuştur (G. Jung ve Moon, 2025: 3). Amerika Birleşik Devletleri’nde, sivil haklar hareketine katılan kadınlar, kadın haklarına duyulan ihtiyacı keşfetmiş; eğitime odaklanmış ve kadınları ihmal eden tarihi sorgulamışlardır. Böylece Batı’da feminizm, kadın haklarına duyulan ihtiyaçtan doğmuştur. Kore’de ise feminizm, kadın hakları hareketinden değil, akademik bir çaba olarak başlamıştır. Örneğin Ewha Üniversitesi’nde yaklaşık yirmi profesör tarafından “kadın çalışmaları” adı altında oluşturulmuştur. Yani Kore’de feminizm, kadın haklarına duyulan toplumsal ihtiyaçtan değil, üniversitede öğretilen bir ders olarak ortaya çıkmıştır (Park-Kim vd., 2006: 179).

Ewha Üniversitesi’nde ilk kadın çalışmaları programının oluşturulmasından bu yana, birçok üniversite kendi kadın çalışmaları programlarını hayata geçirmiştir. Bu programlardaki birçok feminist akademisyen, çeşitli cinsel ayrımcılık biçimlerini protesto etmek amacıyla sivil toplum kuruluşlarındaki aktivistlerle iş birliği yapmıştır. Kadın felsefeciler, sayıları az olsa da edebiyat, psikoloji, sosyoloji, antropoloji ve hukuk gibi farklı disiplinlerden feminist akademisyenlerle birlikte kadın çalışmaları programlarının oluşturulmasına başından itibaren katılmışlardır. Güney Kore’de kadın filozof sayısı oldukça sınırlıdır: Ülke genelindeki kırk dört felsefe bölümünden yalnızca ondan azında profesör kadrosunda bulunan kadın filozof bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu kadın filozofların hepsi feminist bir yönelime sahip değildir. Kadın çalışmaları programlarını başlatan akademisyenlerin çoğu sosyal bilimler alanındadır (Heisook, 2009: 249). Kadın çalışmaları programlarının ardından Kadın Araştırmaları Enstitüsü kurulmuştur. Tartışma grupları ve seminerler, 19. yüzyılın sonlarından bu yana Güney Kore kadın örgütlerinin tarihini; feminist bir bakış açısıyla iş ve aileyi; kadın edebiyatını, Kore’nin bölünmesini; insan haklarının reddi ile kadınların ezilmesi arasındaki ilişkiyi; sikiyönetim ve ataerkil yapı arasındaki bağlantıları konu almıştır (Ching ve Lowe, 1995: 420).

Feminist hareketin yeniden ortaya çıkışı, 1980’lerdeki demokrasi hareketiyle aynı döneme denk gelmiştir. Muhafazakâr kadın hareketleri, kadınların yasal mücadelelerini destekleme konusunda ilerleme kaydetmiştir. Ancak, BM tarafından Uluslararası Kadınlar Yılı’nın (1975) ve Kadınlar On Yılı’nın (1976-1985) ilan edilmesi ve Kadın Çalışmalarının tanıtılmasıyla birlikte, Koreli kadın aktivistler ataerkil kapitalizm, erkek egemenliği, ataerkil kültürel normlar ve askeri rejimin baskısı altında sömürülme ve baskıya uğradıklarının farkına varmışlardır. Bu dönemde, Kadınlar için Eşitlik ve Barış Derneği, Kadın Yardım Hattı, Alternatif Bir Kültür ve Kadınlar Demokrasi ve Kardeşlik Derneği gibi yeni feminist örgütler kurulmuştur (K.-A. Kim, 1996: 71). Ayrıca, 1980’lerde Kore’de kadınlarla ilgili çok sayıda uluslararası konferans ve toplantı düzenlenmiş ve ulusal feministlerin küresel kız kardeşlik ile uluslararası feminist faaliyetlere ilişkin anlayışını artırmıştır. Örneğin, 1982’de Uluslararası Kadınlar Konseyi Konferansı, Kore hükümeti tarafından düzenlenmiştir. Uluslararası toplumda kadınların güçlendirilmesiyle birlikte Kore hükümeti 1983’te Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına Dair BM Sözleşmesi’ni (CEDAW) imzalamıştır (Nam, 1995: 120).

Güney Kore’de demokrasi sonrası kadın hareketinde iki farklı yaklaşım ortaya çıkmıştır. Bu süreçte, işçi hareketiyle yakın bir ittifakın gerekliliğini ve sınıf bilincinin önceliklendirilmesini savunan kadınlar ile çabaların doğrudan kadın sorunlarına yoğunlaştırılması gerektiğini düşünen feminist aktivistler arasında ciddi çatışmalar yaşanmıştır. Her iki taraf, mücadele yöntemleri ve öncelikli sorunlar konusunda da farklı düşüncelere sahipti. İlk grup, siyaset ve hükümet karşıtı mücadeleye yoğunlaşılması gerektiğinde ısrar etmiş ve kadın hareketlerini toplumsal hareketlerin bir uzantısı olarak görmeyi savunmuştur. Buna karşılık, ikinci grup, kadın hareketlerini bütünleştirme ve kurumsallaştırma; ayrıca, bugüne kadar çoğunlukla alt sınıf kadınların çıkarlarını ele alan gündemin orta sınıf kadınların sorunlarını da kapsayacak şekilde genişletilmesi ihtiyacını vurgulamıştır. Bu çatışma, 1987 yılında Kore Kadınlar Birliği’nin (KWAU: Hanguk Yösöng Tanche Yönhap) kurulmasıyla sonuçlanmıştır (J. Kwon, 2018: 646). KWAU’nun iki yılda bir gerçekleştirdiği Feminist Danışmanlık Okulu, feminizm hakkında halk eğitimini teşvik eden ve halkın farkındalığını artıran ilk feminist girişim olmuştur. Ev kadınları ve toplumsal cinsiyet eşitliğini geliştirmeye yönelik örgütlü çabalara ilgi duyan diğer kadınlardan katılımcılar, eğitim sayesinde kadın sorunları konusunda daha bilinçli hâle gelmişlerdir. Burada aldıkları eğitim, ilgilerini derinleştirmiş ve farkındalıklarını artırmıştır; dolayısıyla bu katılımcılar daha sonra kadın örgütlerinde danışmanlık ve liderlik rolleri üstlenmişlerdir (Suh ve Park, 2014: 338). Bu çerçevede kadınlar arasında kolektif bir kimliğin yaratılması, feminist gruplar için başarılı bir siyasi seferberliğin ön koşuludur. Kadınların ücretli iş gücüne katılımının artması ve cinsiyete göre ayrılmış iş yerlerindeki deneyimleri, kadınların ortak sorunlarının farkındalığını artırmış ve kadın merkezli bir bilincin gelişmesini hızlandırmıştır. Ayrıca kadınların istihdamı, kolektif eylemler için gerekli kaynakları—örneğin para, bilgi ve liderlik becerileri—sağlayarak örgütlenme için temel oluşturmuştur (Nam, 1995: 120-121).

Minjongminjuundong (Kore ulusal ve etnik demokrasi hareketi) olarak adlandırılan Kore demokrasi hareketlerinde demokratikleşme, milliyetçilik, etnik birleşme (Kuzey ve Güney arasında) ve sınıf kurtuluşu önceliklendirilmiştir. Bu bağlamda bazı erkek aktivistler, feminizmi burjuva ideolojisi olarak değerlendirerek karşı çıkmış; feminizmin sınıf sorunlarını göz ardı ettiği ve Batı’dan ithal edildiği gerekçesiyle eleştirmişlerdir (J. Kwon, 2018: 643-644). Kadın hareketleri içinde dahi, feminizm ve kadın sorunlarına odaklanma genellikle demokratikleşme ve sınıfla ilgili hedeflerin gölgesinde kalmıştır. Kim Young-sam (1993-1997) liderliğindeki sivil hükümet döneminde, cinsel şiddet ve ayrımcılık gibi kadın sorunları, kadın hareketleri içinde ivme kazanmıştır. Demokrasiye geçiş, özellikle ilerici Başkanlar Kim Dae-jung (1998-2003) ve Roh Moo-hyun (2003-2008) yönetimleri sırasında kadın hareketlerine daha fazla siyasi fırsat ve kaynak sağlamıştır. Sivil

yönetimlerle yakın çalışmak, yasaların çıkarılması ve feminist bürokratlar (femokratlar) olarak adlandırılan figürlerin hükümete dahil edilmesi gibi önemli politika ilerlemelerine yol açmıştır (K. Jung, 2024: 5). Feminist bürokratlar, kadın hareketinin hedeflerini paylaşmış ve hareket ile hükümet arasında aracı rolü üstlenmişlerdir. Bu bürokratların ağırları, onları feminist araştırmacılarla bağlantılandırmış ve akademik veya kadın hareketleri tarafından kullanılan feminist kavramların kamusal alana taşınmasına imkân tanımıştır (S. kyung Kim ve Kim, 2011: 392).

Park Geun-hye, 2013-2017 yılları arasında Kore’nin ilk kadın Cumhurbaşkanı olarak görev yapmıştır ve başlangıçta siyasette kadın temsili için bir dönüm noktası olarak değerlendirilmiştir. Ancak başkanlığı, kadın politikalarında önemli ilerlemelere dönüşmemiştir. Park yönetimi cinsiyet politikalarını toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayacak şekilde düzenlememiştir (K. Jung, 2024: 6). Park’ın 19 Aralık 2012’deki zaferi, bazıları için, cinsiyet eşitliği konusunda dünyanın en düşük performans gösteren ülkelerinden birinde tarihi bir başarı olarak görülmüştür. Seçildiği yıl, Güney Kore, Dünya Ekonomik Forumu’nun Cinsiyet Uçurumu Endeksi’nde 135 ülke arasında 108. sırada yer almıştır. Endeks, eğitim, sağlık, refah, iş gücü piyasası ve siyasi güçlenme alanlarındaki cinsiyete dayalı eşitsizlikleri ölçmektedir. Her ne kadar seçim tartışmalarının ana gündemi ulusal güvenlik ve ekonomiye ilişkin konular olsa da, haber kaynakları Park’ın Asya’nın son derece ataerkil bir bölgesinde, cinsiyet eşitliğinde dünyanın en alt sıralarında yer alan bir ülkede kazandığı zaferin önemine dikkat çekmiştir (Han ve Chun, 2014: 245). Ancak 2015 yılında Cinsiyet Uçurumu Endeksi’nde Güney Kore, 108. sıradan 115. sıraya gerilemiştir. Bu durum, ülkenin ilk kadın Cumhurbaşkanı’nın liderliğinde önemli ilerlemeler umut eden vatandaşların, özellikle de kadınların beklentilerinin gerisinde kaldığını göstermiştir. Kadınların siyasi temsiline kademeli olarak aşınmasına katkıda bulunmuştur. Park’ın yolsuzluk skandalına karışması, ardından görevden alınması, ilk kadın Cumhurbaşkanı’nın simgesini olumsuz etkilemiştir. Bu süreç, kadınların siyasi temsili ve toplumsal cinsiyet eşitliği alanlarında sağlanması beklenen ilerlemelerin karşılaştığı zorlukları gözler önüne sermiştir (K. Jung, 2024: 6). Bu çerçevede kadın hakları ve feminist mücadele bağlamında Park Geun-hye’nin cumhurbaşkanlığının, sembolik bir anlam taşımanın ötesine geçmediği söylenebilir.

2000’li yıllarda feminist hareketler giderek daha az görünür hâle gelmiştir. 1997 Asya mâli krizinin ardından devletin öncülük ettiği ve 2008 mâli kriziyle yoğunlaşan neoliberalleşme süreci, Kore feminizminin post-feminizm ve/veya anti-feminizm aşamasına girdiği değerlendirmelerine yol açmıştır. Post-feminist dönemde kadınların özgürleştiği yanılsaması ortaya çıkmış ve bu düşünce kolektif mücadeleyi zayıflatmıştır (Er ve Köroğlu Türközü, 2025: 112). Kadınların iki finansal krizle şekillenen kırılgan ekonomik gerçeklikleri ve bunun sonucunda genç kadınların yaşadığı kaygılara rağmen, neoliberalleşme genç kadınların “alfa kızlar” olarak sosyo-kültürel temsillerini öne çıkarmıştır; bu kavram, erkeklerle rekabet halinde kazananlar ve satın alma gücüne sahip tüketicileri tanımlar. Öte yandan neoliberalizm, erkeklerin erkekliklerinin zayıflamasından duyduğu korkuyu artırmıştır. Bu korku, genç erkekler arasında eşitlik yerine hakkaniyeti savunan anti-feminist bir söylemin ortaya çıkmasına yol açmıştır (Seo ve Choi, 2020: 376). Bu arka planda, Lee Myung-bak (2008-2012) ve Park Geun-hye (2013-2017) dönemindeki muhafazakâr yönetimler, feminizmin “karanlık çağı” veya “kadın düşmanlığı çağı” olarak nitelendirilmiştir. Bu dönemde feminist sesler, artan düzenlemeler, sıkı kontrol ve cinsel muhafazakarlığın teşvikiyle etkili bir şekilde bastırılmış ve marjinalleştirilmiştir. Lee yönetiminde, Cinsiyet Eşitliği Bakanlığı ve kadınlara yönelik politikalar yaygın bir tepkiyle karşılaşmıştır. Seçilmeden önce, Lee bakanlığın küçültülmesini veya Sağlık ve Refah Bakanlığı ile birleştirilmesini önermiştir. Kadın örgütlerinin karşı çıkmasına rağmen, yönetim bakanlığın bütçesini yarıya indirmiş ve çocuk bakımı sorumluluklarını Sağlık ve Refah Bakanlığı’na devretmiştir. 2010 yılında, Cinsiyet Eşitliği Bakanlığı, çocuk bakımı dışındaki aile ve gençlik işlerini birleştirerek ileri bir yeniden yapılandırma gerçekleştirmiştir. Bu süreçte, kadın politikalarının

merkezinde yer alan toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesi, bakanlığın İngilizce adı olan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Aile Bakanlığı (MGEF) çerçevesinde dâhi neredeyse tanınmayacak kadar marjinalleşmiştir. Sonuç olarak, kadın politikalarının toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletme işlevi giderek azalmıştır (K. Jung, 2024: 5). Muhafazakâr hükümetlerin göreve gelmesi, Kore toplumunda oluşan anti-feminist söylemin etkisiyle kadın politikaları açısından olumlu sonuçlar doğurmamıştır. Artan kadın düşmanlığı ve kadına nefret, bu hükümetler tarafından siyasi bir araç olarak kullanılmıştır. Ekonomik krizler ve neoliberal düzenlemeler, özellikle genç erkekler arasında eski ayrıcalıklı statülerini kaybetme endişesi yaratmış ve bu durum muhafazakâr siyasetçiler tarafından avantaja çevrilmiştir.

5. GÜNEY KORE’DE FEMİNİST MÜCADELENİN KAZANIMLARI

Kore’de kadınların eşitlik mücadelesi uzun yıllar boyunca devam etmiş ve hâlen devam etmektedir. Kadın haklarının diğer toplumsal mücadelelerle iç içe geçmesi ve zaman zaman arka planda kalması, feminist hareketin zorlu bir süreçten geçmesine yol açmıştır. Bu mücadele sürecinde elde edilen kazanımlar, Koreli kadın örgütlerinin ve feminist hareketlerin bazen devlet ve hükümetle çatışması, bazen de iş birliği yapmasıyla mümkün olmuştur. Kadınların toplumsal özne olarak konumlanabilmesi, uzun süren mücadeleler ve Kore’nin demokratik yönetime geçişiyle gerçekleşebilmiştir.

1980’lerden itibaren kadın hareketi yeni ve parlak bir döneme girmiştir. Kadın emek hareketi, demokratikleşme mücadelesi ile otoriter hükümetlere karşı durmuş ve 1987’de demokratik bir rejim değişikliğine yol açmıştır (H. K. Kim, 2009: 112). Demokratik yönetime geçiş sonrası ülke, düşük yoğunluklu bir demokrasi olarak tanımlanabilir; bu siyasi sistem, devletin ekonomik sermaye üzerindeki kontrolüne ve siyasi iktidar üzerindeki hakimiyetine meşruiyet kazandırmıştır. Geçiş sonrası dönemde demokratik olarak seçilen tüm başkanlar bu kısıtlamalarla bağlı kalmıştır. Bu nedenle liderler, otoriter güçlere uyum sağlamak zorunda kalmışlardır. Tabandan gelen demokrasi yanlısı güçlerle iş birlikleri ise marjinal bir rol oynamıştır. Buna karşılık, geçiş sonrası hükümetler ilk kez cinsiyet eşitliğini bir politika sorunu olarak ciddiyetle ele almıştır (Suh ve Park, 2014: 342). Bu bağlamda, Kore toplumu cinsiyet eşitliğinde kayda değer ilerlemelere tanık olmuştur. Kadın hareketleri cinsiyet sorunlarına odaklanmaya başlamış, cinsel şiddet ve aile içi şiddet gibi konuları kamuoyunun gündemine taşımıştır. 1980’ler ve 1990’larda kadın çalışmaları, üniversite kampüslerinde ve yayınevlerinde gelişmiş; kamuoyu, kadınların erkeklere kıyasla yasal, kurumsal ve sosyal statülerinin iyileştirilmesi konusunda bütünsel bir farkındalık göstermiştir (Seo ve Choi, 2020: 374).

1990’lardan itibaren Kore’de kadın hareketleri, cinsel ve aile içi şiddet ile yaşam politikaları gibi daha önce özel alan olarak değerlendirilen konuları toplumsal meseleler hâline getirerek gündeme taşımıştır (J. Kim, 2017: 812). Özellikle iş yerinde cinsel taciz gibi kadın bedeniyle doğrudan ilişkili konular, 1990’lar ve 2000’lerde kadın hareketlerinin temel kaygıları arasında yer almıştır. Kadın hareketleri, yasa reformu kampanyaları düzenleyerek bu sorunları ana akım politika gündemine taşımaya çalışmış ve bazı konuların kurumsallaşmasına ve siyasallaşmasına katkı sağlamıştır (J. Kwon, 2018: 646). 1990’larda cinsel taciz mağdurlarına destek sunan danışmanlık kuruluşları, ülke genelinde yaygınlaşmıştır. Kadına yönelik şiddeti önlemeye ilişkin yasal düzenlemelerin artmasıyla birlikte, cinsel ve aile içi şiddetle ilgilenen danışmanlık merkezlerinin sayısı beş kat artmıştır. Demokratikleşmenin ardından, bir zamanlar rekabet ve çatışmayla ifade edilen devlet ve kadın hareketi ilişkisi daha etkileşimli bir hâl almıştır. Kadın grupları, devletin kadın hakları ve insan haklarına yönelik sorumluluk üstlenmesini talep etmede ve yasal yeniliklerle kadına yönelik şiddeti azaltma konusunda daha iddialı bir konuma gelmiştir (Suh ve Park, 2014: 343).

Hükümet ile kadın örgütleri arasındaki iş birliği sonucunda birçok yasal düzenleme yapılmıştır. Bu süreçte toplumsal farkındalık oluşmuş ve aynı zamanda hukuki ve siyasal kazanımlar elde edilmiştir. 1987’de İstihdamda Cinsiyet Eşitliği Yasası yürürlüğe girmiştir (Er ve Köroğlu Türközü, 2025: 111). 1994’te Ulusal Meclis, cinsel şiddet faillerine yönelik cezaları güçlendiren ve mağdurların büyük çoğunluğunu oluşturan kadınları korumak amacıyla Cinsel Şiddetin Cezalandırılması ve Mağdurların Korunması Yasasını kabul etmiştir. 1997–1998 yılları arasında Aile İç Şiddetin Önlenmesi ve Mağdurların Korunması Yasası yürürlüğe girmiştir. 1999’da Cinsel Ayrımcılığın Yasaklanması ve Çözümü Hakkında Kanun kabul edilmiş, ancak bu kanun 2005 yılında yürürlükten kaldırılmıştır (Seo ve Choi, 2020: 374). Bu yasaların tümü, toplumdaki toplumsal cinsiyet ve cinsellik konusundaki geleneksel anlayışlara meydan okuduğu için kadın hareketi, yasa yapım süreçlerinde çeşitli düzeylerde muhafazakâr dirençle karşılaşmıştır. KWAU, sorunları yerel ve ulusal medya aracılığıyla görünür kılarak, uzmanlarla iş birliği içinde yasa taslakları hazırlayarak ve aktif lobi faaliyetleri yürüterek bu direnç karşısında öncü bir rol üstlenmiştir. Uzmanlar ve siyasi partilerle çok sayıda resmî ve gayri resmî toplantı ve tartışma düzenlenmiş, halka açık konferanslar yapılmış ve hükümete ile yasama organına söz konusu düzenlemeleri hayata geçirmeleri için yoğun baskı uygulanmıştır. Düzenlemeler, kadın örgütleri tarafından hazırlanan yasa taslaklarının gerisinde kalsa da elde edilen bu kısmi başarı, özellikle kadın hareketinin kısa geçmişi ve insan ile maddi kaynakların sınırlılığı göz önünde bulundurulduğunda, kayda değer bir kazanımdır. Dahası bu süreç, kadın hareketini erkek egemen sivil toplumda ulusal ölçekte görünür kılmış ve onu devletin dikkate almak zorunda olduğu belirgin bir toplumsal güç hâline getirmiştir (S. Moon, 2002: 492). Bu aşamayla birlikte kadın örgütleri artık siyasiler tarafından görmezden gelinememiş; kanun koyucular uzun yıllardır marjinalleştirilen ve ihmal edilen kadınların taleplerine yanıt vermek durumunda kalmıştır.

1998’de kurulan Kadın İşleri Başkanlık Komisyonu, 2001 yılında Cinsiyet Eşitliği Bakanlığına dönüştürülmüştür (Suh ve Park, 2014: 342). 2000’li yıllarda Çocuk Cinsel Korunması Yasası (2000) ve Annelik Reformu Yasası (2001) kabul edilmiş; 2001’de oluşturulan Cinsiyet Eşitliği Bakanlığı ise 2005 yılında Cinsiyet Eşitliği ve Aile Bakanlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır. Kadın hareketine dâhil olan örgütler, Kim Dae-jung (1998–2003) ve Roh Moo-hyun (2003–2008) yönetimleri boyunca resmî destek görmüş ve bu dönemde devlet feminizmi, yasalar, politika yapımı ve yönetim süreçlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesine önemli katkılar sunmuştur (J. Kwon, 2018: 646). Bakanlık, kuruluşundan itibaren her seçim döneminde tartışmalı bir konu olmuştur. 2004’te, Roh Moo-hyun yönetimi sırasında bakanlığın görev alanı genişletilmiş ve daha önce Sağlık ve Refah Bakanlığı tarafından yürütülen çocuk bakımına ilişkin politikalar da bu kuruma devredilmiştir. Roh yönetimi ayrıca, cinsiyet eşitliğini daha ileri taşımak ve politika kararlarında toplumsal cinsiyet etkilerini sistematik olarak değerlendirmek amacıyla cinsiyet etkisi analizi ve cinsiyet bütçelemesi gibi girişimleri hayata geçirmiştir (K. Jung, 2024: 5). Bakanlığın kurulması, kadın hareketinin hedeflerinin kısmen de olsa gerçekleştiğini göstermiş ve hükümet ile kadın hareketi arasındaki yakınlaşmanın önemli bir göstergesi olmuştur. Ancak devlet feminizminin politika yapımında ve çeşitli yönetim düzeylerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleme konusunda sağladığı ilerlemelere karşın, kadınlar için sosyoekonomik alandaki kazanımlar sınırlı düzeyde kalmıştır (Chun ve Das Gupta, 2009: 246).

Kadın hareketinin en büyük iki başarısı fuhuşun önlenmesine ilişkin yasanın kabul edilmesi ve aile reisliği sisteminin kaldırılmasıdır (S. kyung Kim ve Kim, 2011: 397). 2005 yılında Anayasa Mahkemesi, ataerkil toplumsal düzeni sürdüren bir aile kayıt sistemi olan hoju sistemini anayasaya aykırı bulmuştur (Seo ve Choi, 2020: 374). Bu sisteme göre tüm Kore vatandaşları bir aileye (ga) mensuptur; çocuklar babanın ailesine, kadınlar ise kocalarının ailesine dahil edilir; aile reisi aileyi temsil eder ve en büyük erkek çocuk, aile reisliğini devralmada önceliğe sahiptir. Anayasa Mahkemesi

kararında, aile reisliği sisteminin evlilik ve aile yaşamında cinsiyet eşitliği ile insan onuruna ilişkin anayasal hükümleri ihlal ettiği, çünkü sistemin öngördüğü cinsiyet rolleri ideolojisi temelinde kadınlara karşı ayrımcılık oluşturduğu vurgulanmıştır. Bu kararın ardından, 2 Mart 2005 tarihinde Ulusal Meclis, aile reisliği sistemini ortadan kaldıran Medeni Kanun değişikliğini kabul etmiş ve yeni düzenleme 1 Ocak 2008’de yürürlüğe girmiştir (H. K. Kim, 2009: 115). Aile reisliği sisteminin kaldırılması, hükümetin doğrudan müdahalesi, kadın örgütlerinin yoğun lobi faaliyetleri ve kamuoyu desteğinin ortak sonucudur (S. kyung Kim ve Kim, 2011: 395). 1950’lerde başlayan aile hukuku reformu hareketi, 1990’lar ve 2000’lerde ise her iki ebeveynin soyadının kullanılmasını savunan ülke çapındaki kampanyalar, anayasa davaları ve lobi girişimleri sayesinde ivme kazanmıştır (K. Jung, 2024: 5). Dolayısıyla aile reisliği sisteminin kaldırılması, yaklaşık yarım yüzyıllık bir mücadelenin ürünü olup kadın örgütlerinin ve feminist hareketin muhafazakâr toplumsal unsurlara karşı verdiği mücadelenin önemli bir kazanımı olarak değerlendirilebilir.

Koreli kadınların toplumsal ve kurumsal statüsünün, demokratikleşme sonrasında kurumsal ve yasal açıdan önemli ölçüde iyileştiği söylenebilir. Uzun yıllar boyunca devlet politikaları, ataerkil ve cinsiyetçi uygulamaların kurumsallaşmasına zemin hazırlamış; böylece cinsiyet eşitsizliği ve kadınlara yönelik ayrımcılık toplumsal yaşamın omurgası hâline gelirken erkekler yapısal olarak ayrıcalıklı konuma yerleşmiştir. Demokratik yönetimin benimsenmesiyle birlikte sivil toplumun ve kamusal alanın kadınlara açılması, kadınların siyasette özneleşme sürecini kolaylaştırmış ve onları karar alma mekanizmalarına daha görünür biçimde dahil etmiştir.

SONUÇ

Güney Kore, kadın hareketleri ve feminist akımlar açısından özgün bir örnektir. Batılı örneklerle karşılaştırıldığında bu hareketler Kore’de farklı bir seyir izlemiştir. Bu süreci Kore tarihinden bağımsız değerlendirmek mümkün değildir. Yirminci yüzyıl boyunca Kore Yarımadası; Japon sömürge yönetimi (1910–1945), Çin ve Rusya’daki ayaklanmaların dinamik etkileri, uluslararası nitelik kazanan Kore Savaşı (1950–1953) ve ABD ile diğer büyük güçlerin İkinci Dünya Savaşı sonrasında oluşturduğu yeni-sömürgeci sosyoekonomik ve siyasi nüfuzu gibi çalkantılı dönemlerden geçmiştir (H. K. Kim, 2009: 111). Bu tarihsel koşullar, kadına ilişkin meselelerin erken dönemde görünür hale gelmesini engellemiştir. Bu nedenle kadınlar, Kore’de uzun süre toplumsal hayatın kıyısında kalmış ve sistematik biçimde marjinalleştirilmiştir.

Yüzyıllar boyunca Kore’de yerleşik olan Konfüçyüsçü normatif düzen, kadınları ev içi alana hapsederek kamusal alana girişlerini fiilen engellenmiştir. Bir dönem kadınların eğitim almaları dâhi yasaklanmış veya sakıncalı görülmüştür. Eski bir Kore deyişi olan “Evlerindeki kaşıkların adedini sayamayan kadınlar iyi şansla kutsanmıştır” ifadesi, bu anlayışı yansıtmaktadır. Joseon Hanedanlığı’nın ünlü Konfüçyüsçü bilgini Lee Ick’in “Kadınların bilmeye değil, takip etmeye ihtiyacı vardır” sözü, dönemsel zihniyetini özetlemektedir. Bu bağlamda, kadınların eğitimi sıra dışı bir talep olarak görülmüştür (K.-A. Kim, 1996: 68). Dolayısıyla Konfüçyüsçü miras, geçmişten günümüze kadınların maruz kaldığı cinsiyet eşitsizliğinin temel nedenlerinden biri olarak değerlendirilebilir.

Toplumsal hayattan dışlanan ve marjinalleştirilen kadınlar, kendilerine alan açabilmek için milliyetçi ve kurtuluş hareketlerine katılımı, çıkış yolu olarak görmüşlerdir. Bu süreç onlara özel alan dışında toplumsal faaliyetlere katılma imkânı sağlamış, ancak bu katılım bağımsız bir kadın hareketinden ziyade geniş kapsamlı siyasi hareketlerin içinde gerçekleşmiştir. Bağımsızlığın kazanılmasının ardından feminist hareketlerde bir durgunluk yaşanmış; kadınlar ekonomik bağımsızlık peşinde çoğunlukla kötü koşullar altında çalıştırılmıştır. Güney Kore bağlamında “ekonomik mucize”, büyük ölçüde kadın emeğinin sömürüsü üzerine kurulmuştur. Kadınlar ekonomiye yaptıkları önemli

katkıya rağmen refahtan adil bir pay alamamıştır. Bu dönemde kadın hakları, genel olarak işçi haklarının alt başlığı olarak ele alınmış; müstakil bir kadın hareketi, sınıf dayanışmasını zayıflatacağı gerekçesiyle destek görmemiş ve kadın gündemi ikinci planda kalmıştır.

Güney Kore’de demokratikleşme süreciyle birlikte feminist hareketler güç kazanmaya başlamış ve kadın örgütlerinin sayısı önemli ölçüde artmıştır. Sivil toplumun genişlemesi kadınların kamusal alana daha aktif biçimde erişimini mümkün kılmıştır. Ancak bu gelişmeler kendiliğinden ortaya çıkmamış, uzun süreli, yoğun ve çetin mücadeleler sonucu gerçekleşmiştir (J. Kwon, 2018: 649-650). Örneğin erkeklere ayrıcalık tanıyan ve ataerkil düzeni kurumsallaştıran aile reisliği sisteminin kaldırılması, kadın örgütlerinin ve feministlerin yaklaşık yarım yüzyıllık mücadelesinin sonucunda mümkün olmuştur. Kadın örgütleri kimi zaman kamu kurumlarıyla çatışmış, kimi zaman ise yakın iş birliği içinde hareket etmiştir. Otoriter rejim dönemlerinde demokrasi hareketleriyle birlikte devlet güçleriyle çatışan kadın örgütleri, demokrasiye geçiş sonrasında kamu kurumlarıyla daha yakın çalışarak “devlet feminizmi” olarak nitelenen bir dönemin oluşmasına katkı sağlamıştır. Kore bağlamında feminizm ve kadın çalışmaları toplumsal bir talep veya ihtiyaçtan ziyade kamunun öncülük etmesiyle gelişmiştir. Bu durum Kore’yi Batılı örneklerinden ayırır. Kamuoyunda kadın haklarına ilişkin oluşan farkındalık ve bilinç, kadın çalışmalarına öncülük etmemiştir. Bu süreç tabandan gelen baskı veya seferberlik yoluyla gerçekleşmemiştir. Kore’de feminizm ve kadın çalışmaları akademik bir ders olarak başlamıştır.

Bununla birlikte, Güney Kore’de “feminist” sözcüğü bir tabu kabul edilmiş (J. Kim, 2017: 810) ve feminizm Batılı bir kavram olduğu gerekçesiyle eleştirilmiştir (K.-A. Kim, 1996: 72). Bu nedenle toplumsal cinsiyet eşitliğini amaçlayan toplumsal düzenlemelerin toplum düzeyinde benimsenmesi zaman almış, kimi dönemlerde dirençle karşılaşmıştır. Olumlu eylem politikaları ve diğer iyileştirmeler, bazı erkek gruplarında mağduriyet algısının oluşmasına yol açmış, bu durum nefret söylemini ve kadın düşmanlığını artırmıştır. Anti-feminist söylemin yükselişi, muhafazakâr partiler tarafından politik bir araç olarak kullanılmış ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlandığı yönündeki iddiaları zayıflatmıştır. Kadın haklarına ilişkin bazı düzenlemelerde geriye gidiş yaşanmıştır. Bu süreç feminist kazanımlarda gerileme ihtimalinin varlığına işaret etmektedir.

Ataerkil normların tarihsel olarak güçlü bir şekilde işlediği ve kadınların günlük yaşamlarının tarihsel ve kültürel kodlar tarafından şekillendiği bir toplumda köklü bir dönüşüm yaratmak son derece güçtür (Y. E. Moon vd., 2023: 2113). Günümüzde de kadın yaşamı üzerinde etkin olan Konfüçyüsçü gelenek (Köroğlu, 2009: 196) ve yaygın anti-feminist söylem (Er ve Köroğlu Türközü, 2025: 115), kadın örgütleri ile feministlerin mücadelelerini sürdürmesini zorunlu kılmaktadır. Bu söylemler, kadın politikalarının gelecekte belirsizliklere, geri çekilme risklerine ve politik kırılganlıklara maruz kalmasına yol açmaktadır. Dolayısıyla Güney Kore’de yerleşik kadın düşmanlığı ve kurumsallaşmış ataerkil yapılar, feminist mücadelenin henüz tamamlanmadığını; aksine daha uzun soluklu ve sürekli bir çaba gerektirdiğini göstermektedir.

Etik Beyan

“Güney Kore’de Kadınların Ekonomik, Siyasal ve Toplumsal Durumu: Tarihsel Perspektiften Güncel Kazanımlara” başlıklı çalışmanın yazılması ve yayınlanması süreçlerinde Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına riayet edilmiş ve çalışma için elde edilen verilerde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir.

Katkı Oranı Beyanı

Çalışmadaki yazarların tümü çalışmanın yazılmasından taslağın oluşturulmasına kadar tüm süreçlere katkı yapmış ve nihai halini okuyarak onaylamıştır.

Çatışma Beyanı

Yapılan bu çalışma gerek bireysel gerekse kurumsal/örgütsel herhangi bir çıkar çatışmasına yol açmamıştır.

KAYNAKÇA

- Ching, M., ve Lowe, Y. (1995). Minjung Feminism: Korean Women’s Movement for Gender and Class Liberation. *Women’s Studies International Forum*, 18(4), 417–430.
- Chun, H., ve Das Gupta, M. (2009). Gender Discrimination in Sex Selective Abortions and its Transition in South Korea. *Women’s Studies International Forum*, 32(2), 89–97. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2009.03.008>
- Er, S., ve Köroğlu Türközü, H. (2025). Güney Kore’de Güncel Feminizm Tartışmaları ve Çağdaş Edebiyattaki Yansımaları: Kim Jiyeong, Doğum: 1982. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 103–132. <https://doi.org/10.21798/kadem.2025.175>
- Han, J. H. J., ve Chun, J. J. (2014). Introduction: Gender and Politics in Contemporary Korea. *The Journal of Korean Studies*, 19(2), 245–255.
- Heisook, K. (2009). Feminist Philosophy in Korea: Subjectivity of Korean Women. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 34(2), 247–251. <https://doi.org/10.1086/590977>
- Heisook, K. (2015). Confucianism and Feminism in Korean Context. *Diogenes*, 62(2), 41–47. <https://doi.org/10.1177/0392192117703039>
- Hoffman, D. M. (1995). Blurred Genders: The Cultural Construction of Male and Female in South Korea. *Korean Studies*, 19, 112-138.
- Hwang, Y. J. (2022). Borderline Society and ‘Rebellious Mourning’: The Case of South Korean Feminist Activism. *Studies in Theatre and Performance*, 42(1), 32–46. <https://doi.org/10.1080/14682761.2021.1874106>
- Jeong, E. K. (2021). Kore Kadınının Moderleşme Süreci ve Ulusal Hareketinin Tarihi. *Şarkiyat Mecmuası*, 38, 67–87. <https://doi.org/10.26650/jos.826438>
- Jung, G., ve Moon, M. (2025). “Feminism is Like a Light to Me”: The Collective Process of Feminist Awakening Among Young Female College Students in South Korea. *Asian Journal of Social Science*, 53(1), 19. <https://doi.org/10.1016/j.ajss.2024.10.002>
- Jung, K. (2024). “Gender Wars” and Populist Politics in South Korea. *Women’s Studies International Forum*, 104, 1-8. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2024.102915>
- Kim, H. K. (2009). Should Feminism Transcend Nationalism? A Defense of Feminist Nationalism in South Korea. *Women’s Studies International Forum*, 32(2), 108–119. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2009.03.002>
- Kim, J. (2017). #iamafeminist as the “Mother Tag”: Feminist Identification and Activism Against Misogyny on Twitter in South Korea. *Feminist Media Studies*, 17(5), 804–820. <https://doi.org/10.1080/14680777.2017.1283343>
- Kim, K.-A. (1996). Nationalism: An Advocate of, or a Barrier to, Feminism in South Korea. *Women’s Studies International Forum*, 19(1/2), 65–74.
- Kim, M. (2024). Online Gender-based Hate Speech in South Korea. *International Review of Law, Computers and Technology*, 38(2), 140–149. <https://doi.org/10.1080/13600869.2023.2295093>

- Konak, İ. (2026). Güney Kore’de Kadınların Ekonomik, Siyasal ve Toplumsal Durumu: Tarihsel Süreçten Güncel Kazanımlara. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 28(52), 707-727.
- Kim, S. kyung, ve Kim, K. (2011). Gender Mainstreaming and the Institutionalization of the Women’s Movement in South Korea. *Women’s Studies International Forum*, 34(5), 390–400. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2011.05.004>
- Koh, E. (2008). Gender Issues and Confucian Scriptures: Is Confucianism Incompatible with Gender Equality in South Korea? *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, 71(2), 345–362. <https://doi.org/10.1017/S0041977X08000578>
- Köroğlu, H. (2009). 19. Yüzyılda Kore’de Batılılaşma Hareketi ve Kadının Statüsü. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(27), 183–199.
- Kwon, J. (2018). Forging Feminism within Labor Unions and the Legacy of Democracy Movements in South Korea. *Labor History*, 59(5), 639–655. <https://doi.org/10.1080/0023656X.2018.1470142>
- Kwon, V. S. (2019). The Sonyösang Phenomenon: Nationalism and Feminism Surrounding the “Comfort Women” Statue. *Korean Studies*, 43, 6–39. <https://doi.org/10.2307/27098694>
- Lee, A.-R., ve Chin, M. (2007). The Women’s Movement in South Korea. *Social Science Quarterly*, 88(5), 1205–1226.
- Moon, S. (2002). Carving Out Space: Civil Society and the Women’s Movement in South Korea. *The Journal of Asian Studies*, 61(2), 473–500.
- Moon, Y. E., Kim, H. H., ve Park, D. (2023). “Can I Become a True Feminist?”: An Interpretive Analysis on the Mirroring Experience of Young Korean Women. *Feminist Media Studies*, 23(5), 2102–2118. <https://doi.org/10.1080/14680777.2022.2042830>
- Nam, J.-L. (1995). Reforming Economic Allocation in the Family: The Women’s Movement and the Role of the State in South Korea. *Women’s Studies International Forum*, 18(2), 113–123.
- Palley, M. L. (1990). Women’s Status in South Korea: Tradition and Change. *Asian Survey*, 30(12), 1136–1153. <https://about.jstor.org/terms>
- Park-Kim, S. J., Lee-Kim, S. Y., ve Kwon-Lee, E. J. (2006). The Lesbian Rights Movement and Feminism in South Korea. *Journal of Lesbian Studies*, 10(3–4), 161–190. https://doi.org/10.1300/J155v10n03_11
- Park, K. A. (1993). Women and Development: The Case of South Korea. *Comparative Politics*, 25(2), 127–145.
- Rozman, G. (2002). Can Confucianism Survive in an Age of Universalism and Globalization? *Public Affairs*, 75(1), 11–37.
- Seo, J., ve Choi, S. (2020). Introduction. *Journal of Asian Sociology*, 49(4), 371–398. <https://doi.org/10.2307/26979892>
- Shim, Y.-H. (2001). Feminism and the Discourse of Sexuality in Korea: Continuities and Changes. *Human Studies*, 24, 133–148.
- Suh, D., ve Park, I. H. (2014). Framing Dynamics of South Korean Women’s Movements, 1970s-90s: Global Influences, State Responses, and Interorganizational Networks. *The Journal of Korean Studies*, 19(2), 327–356. <https://www.jstor.org/stable/43923274>

Extended Abstract

The Economic, Political and Social Status of Women in South Korea: From the Historical Process to Current Achievements

South Korea has witnessed the rise of feminism in recent years. In South Korea, a country with a strong patriarchal structure and Confucian traditions, women have long been in the background and confined to the domestic sphere. This has elevated men to a privileged position. This patriarchal structure has been protected by legal and institutional arrangements. Women’s organizations and feminist activists have fought and continue to fight for social equality. This study aims to analyze the development of the feminist movement and its current achievements by examining the economic, political and social status of women in South Korea from a historical perspective. Given the limited number of studies in Turkish literature that offer a comprehensive, multidimensional analysis of the women's movement and feminism in South Korea, this study stands out as an academic contribution. The article first evaluates in detail the inequalities women face in the economic, political, and social spheres; it then discusses the historical trajectory and chronological development of the feminist movement. Furthermore, it addresses the institutional and normative gains achieved as a result of the struggle of women's organizations and feminists, as well as the social resistance affecting the sustainability of these gains. The study employed a qualitative research approach based on the systematic examination of written sources, and the data were analyzed using descriptive analysis.

Marginalized women found their way out by joining nationalist and liberation movements. This gave women the opportunity to express themselves outside the home. However, this was realized as part of these movements, not as an independent women’s movement. The achievement of independence slowed down the women’s and feminist movements. After the political independence, women were made to work in poor conditions for economic independence. In the South Korean context, we can talk about an economic miracle built on the exploitation of women’s labor. However, women did not receive a share of prosperity in proportion to their contribution to the economy. In this period, women’s rights were evaluated within labor rights. The mention of independent women’s rights was disapproved by the labor and democratization movements and was feared to endanger class solidarity. For this reason, the women’s agenda always remained in the background.

With the democratization process in South Korea, feminist movements started to flourish, and the number of women’s organizations increased. Civil society and the public sphere were opened to women. However, this process did not emerge spontaneously, nor was it given, on the contrary, it was the result of a fierce struggle (J. Kwon, 2018: 649-650). For example, the abolition of the family-head system, which privileged men and institutionalized the patriarchal order, was the result of nearly half a century of struggle by women’s organizations and feminists. Women’s organizations have sometimes been against public institutions and sometimes in close cooperation. Women’s organizations, which clashed with the regime forces during authoritarian regimes and democracy movements, worked closely with public institutions after South Korea’s transition to democracy. With the influence of the international conjuncture, it was a period of state feminism. In this process, women’s organizations and feminists took active and important roles and steps were taken for gender equality. Of course, the conservative wing, fearing the loss of their privileged status, showed resistance. This situation delayed the reflection of legal regulations on social and cultural life.

In South Korea, where the word “feminist” is considered taboo in the same way as the word “communist” (J. Kim, 2017: 810) and feminism is perceived as a Western phenomenon (K.-A. Kim, 1996: 72), it may take time for society to adopt the regulations made to ensure social equality and sometimes reactions and resistance are encountered. Affirmative action and other improvements have led to the perception that South Korean men are victimized. This has increased hate speech and hostility towards women. Thus, an anti-feminist discourse has emerged. This discourse has also been used by conservative parties. This populist discourse undermines the thesis that gender equality has been achieved. It shows that a reversal of feminist gains is possible.

In a society where patriarchal norms operate strongly and women’s daily lives are governed throughout history and culture, it is extremely difficult to create a rupture (Y. E. Moon et al., 2023: 2113). In addition, South Korea has a deep-rooted Confucian tradition. Women’s organizations and feminists need to seriously challenge it. The widespread anti-feminist discourse exposes women’s policies to future uncertainties. The entrenched misogyny in South Korea suggests that the feminist struggle is not over but may need to continue for a longer period.
